

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Кафедра українознавства, філософії та інформаційно-гуманітарних студій

Кваліфікаційна робота

**ВЕБСАЙТ ЯК СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ ТА ПРОСУВАННЯ
ЦИФРОВОГО ІМІДЖУ БІБЛІОТЕКИ
(на прикладі Диканської публічної бібліотеки)**

здобувачки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
освітньо-професійної програми «Документознавство
та інформаційна діяльність»,
спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна та справ

_____ САЛЮК Діани Віталіївни

Науковий керівник
ст. викладач _____

ЧИРКОВА Марина Юріївна

В. о. завідувача кафедри
д. і. н., професор _____

ПЕРЕДЕРІЙ Ірина Григоріївна

Полтава 2026

Деканові факультету філології,
психології та педагогіки
Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка
Анні АГЕЙЧЕВІЙ

здобувачки першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, освітньо-професійної
програми «Документознавство та
інформаційна діяльність»,
спеціальності 029 Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа
САЛЮК Діани Віталіївни

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи «Вебсайт як складник формування та просування цифрового іміджу бібліотеки (на прикладі Диканської публічної бібліотеки)».

Науковим керівником прошу назначити старшого викладача кафедри українознавства, культури та документознавства Чиркову Марину Юріївну.

26.02.2026

В.о. завідувача кафедри

Ірина ПЕРЕДЕРІЙ

Керівник

Марина ЧИРКОВА

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра українознавства, культури та документознавства
Спеціальність 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри
українознавства, культури та
документознавства

_____ Ірина ПЕРЕДЕРІЙ
«__» _____ 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧЦІ

Салюк Діані Віталіївні

1. Тема роботи: Вебсайт як складник формування та просування цифрового іміджу бібліотеки (на прикладі Диканської публічної бібліотеки).

Керівник роботи: старший викладач кафедри українознавства, культури та документознавства Чиркова Марина Юріївна.

2. Термін подання роботи 12.06.2026.

3. Мета та завдання бакалаврської роботи: на основі теоретичного аналізу можливостей застосування вебтехнологій у бібліотечній практиці розробити сайт для формування та просування цифрового іміджу Диканської публічної бібліотеки; проаналізувати основні напрями використання вебтехнологій у роботі публічної бібліотеки; визначити завдання, структуру та контентне наповнення вебсайту бібліотеки та з'ясувати його роль у формуванні цифрового іміджу закладу; схарактеризувати діяльність Диканської публічної бібліотеки та визначити інструменти її представлення в інформаційному просторі; порівняти основні методи конструювання вебресурсів та обрати оптимальний редактор для створення сайту Диканської публічної бібліотеки.

Дата видачі завдання

04.03.2026

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітки
1	Теоретична частина	04.03.2026-31.03.2026	40 %
2	Аналітична частина	01.04.2026 – 30.04.2026	60 %
3	Виготовлення ілюстративного матеріалу та підготовка до захисту	01.05.2026 – 01.06.2026	100 %
4	Захист роботи	24.06.2026	

Здобувачка _____

Діана САЛЮК

Керівник роботи _____

Марина ЧИРКОВА

АНОТАЦІЯ

Салюк Діана Віталіївна. Вебсайт як складник формування та просування цифрового іміджу бібліотеки (на прикладі Диканської публічної бібліотеки). Спеціальність 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, освітньо-професійна програма «Документознавство та інформаційна діяльність», Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2026.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади використання вебтехнологій у діяльності публічних бібліотек. Проаналізовано основні напрями бібліотечної цифровізації, схарактеризовано вебсайт як інструмент формування та просування цифрового іміджу установи, визначено його завдання, структуру, функції та контентне наповнення. Розглянуто роль цифрових сервісів, соціальних мереж, блогів, відеоплатформ, онлайн-форм і вебаналітики в організації дистанційної взаємодії з користувачами та популяризації бібліотечних послуг.

У роботі схарактеризовано діяльність Диканської публічної бібліотеки та проаналізовано інструменти її представлення у віртуальному просторі: офіційний сайт, блог, сторінки у Facebook та Instagram, а також YouTube-канал. Визначено переваги й недоліки цифрового іміджу бібліотеки, зокрема наявність кількох онлайн-платформ, відкритих контактних даних і фото- та відеоконтенту, а також проблеми застарілого наповнення сайту, нерівномірної активності ресурсів, недостатньої впізнаваності візуального стилю та слабкої пошукової оптимізації.

У межах дослідження розроблено модель нового сайту Диканської публічної бібліотеки за допомогою HTML, CSS і JavaScript з адаптивною версткою, зрозумілою структурою, формою віртуальної довідки, сервісом замовлення книги через міжбібліотечний абонемент, рекомендаційними списками.

Ключові слова: офіційний сайт, цифровий імідж, публічна бібліотека, онлайн-комунікація, вебтехнології, віртуальний простір.

64 с., 22 рис., 3 табл., 51 джерело.

ABSTRACT

Saliuk Diana Vitaliivna. Website as a component of forming and promoting the digital image of a library: A case study of the Dykanka Public Library. Specialty 029 «Information, library and archival activities», educational and professional program «Documentation and Information Activities», National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, 2026.

In the qualification paper, the theoretical foundations for the use of web technologies in the activities of public libraries are examined. The main areas of library digitalization are analyzed; the website is characterized as a tool for shaping and promoting an institution's digital image, and its tasks, structure, functions, and content are defined. The role of digital services, social networks, blogs, video platforms, online forms, and web analytics in organizing remote interaction with users and popularizing library services is considered.

The study characterizes the activities of the Dykanka Public Library and analyzes the tools of its representation in the virtual space: the official website, blog, Facebook and Instagram pages, as well as the YouTube channel. The advantages and disadvantages of the library's digital image are identified, including the presence of several online platforms, open contact information, photo and video content, as well as the problems of outdated website content, uneven activity across resources, insufficient recognizability of the visual style, and weak search engine optimization.

As part of the study, a model of a new website for the Dykanka Public Library was developed using HTML, CSS, and JavaScript, with a responsive layout, a clear structure, a virtual reference form, a service for ordering books through interlibrary loan, and recommendation lists.

Keywords: official website, digital image, public library, online communication, web technologies, virtual space

64 pp., 22 pic., 3 tab., 51 sources.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП	9
-------------	---

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ У ВІРТУАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	13
---	----

1.1. Аналіз загальних підходів до використання вебтехнологій у роботі публічної бібліотеки	13
---	----

1.2. Вебсайт як інструмент формування цифрового іміджу бібліотеки: завдання, структура та контентне наповнення	23
---	----

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДИКАНСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ТА КОНСТРУЮВАННЯ ЇЇ САЙТУ	32
--	----

2.1. Загальна характеристика іміджу Диканської публічної бібліотеки у віртуальному просторі	32
--	----

2.2. Оновлення вебсайту як обов'язковий етап модернізації бібліотеки.....	44
--	----

ВИСНОВКИ	57
----------------	----

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ.....	60
---	----

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

БД	-	база даних
ЕДД	-	електронна доставка документів
ПБ	-	Публічна бібліотека
ШІ	-	штучний інтелект
CSS	-	Cascading Style Sheets (каскадні таблиці стилів)
HTML	-	HyperText Markup Language (мова гіпертекстової розмітки)
RSS	-	Really Simple Syndication (зручне зведення сайту)
SEO	-	Search Engine Optimizatio (пошукова оптимізація сайту)
URL	-	Uniform Resource Locator (уніфікований локатор ресурсу)
USAID	-	United States Agency for International Development (Агентство Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку)

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. За сучасних умов розвитку суспільства та інтернету незалежно від організаційно-правової форми бібліотеки, у її діяльності необхідно застосовувати ефективні засоби вебтехнологій, що сприяють реалізації завдань з обслуговування читачів на якісно новій технологічній основі, залученню нових читачів та користувачів, раціональній організації бібліотечної технології. При цьому недостатньо створити інформаційний ресурс або послугу і пропонувати їх в інтернеті. Важливо, щоб вони стали затребуваними і приносили задоволення творцям, тобто ресурс має бути ефективним, з різноманітним набором сервісів, що реалізує цілі користувачів і зважає на їхні інтереси.

Враховуючи актуалізацію ролі онлайн-обслуговування, яке пов'язане зі зростанням кількості віртуальних користувачів, активним поширенням електронних ресурсів та посиленням їхнього впливу на суспільство, одним із завдань дослідження стало визначення сучасних тенденцій розвитку бібліотек у вебпросторі.

Теоретичну основу дослідження становлять праці, у яких розглянуто цифровізацію, вебтехнології, цифровий імідж, брендинг та онлайн-комунікацію бібліотек. Питання трансформації бібліотек у цифровому середовищі висвітлено у працях О. Мар'їної, Г. Салати, О. Івашкевича, С. Денбновецького, Н. Бачинської, В. Касьяна, О. Онищенка, Н. Стронської, М. Маранчак, де акцентовано на зміні традиційних форм бібліотечного обслуговування, розширенні дистанційних послуг, використанні вебтехнологій, соціальних медіа, електронних ресурсів і цифрових сервісів.

Бібліотечний вебсайт як інструмент представлення установи у віртуальному просторі досліджували Ю. Горбань, Н. Гайсинюк, В. Касьян, Л. Прокопенко, О. Красинський, Б. Галузінський, О. Веремчук. Особливу увагу у їхніх наукових розвідках приділено побудові структури сайту, якості контенту, зручності навігації, адаптивності та ін.

Питання інтернет-маркетингу та використання соціальних медіа в бібліотечній діяльності вивчали Т. Гранчак, Т. Скітер, І. Ярема.

Проблематику бібліотечного брендингу, іміджу та репутації сучасної книгозбірні висвітлено у працях В. Касьян, А. Лозан. Дослідники підкреслюють важливе значення фірмового стилю, символіки, слогана, візуальної ідентичності, послідовної комунікаційної стратегії у формуванні позитивного образу бібліотеки.

Мета кваліфікаційної роботи: на основі теоретичного аналізу можливостей застосування вебтехнологій у бібліотечній практиці розробити сайт для формування та просування цифрового іміджу Диканської публічної бібліотеки.

Сформована мета передбачає розв'язання таких **дослідницьких завдань**:

1. Проаналізувати основні напрями використання вебтехнологій у роботі публічної бібліотеки.
2. Визначити завдання, структуру та контентне наповнення вебсайту бібліотеки та з'ясувати його роль у формуванні цифрового іміджу закладу.
3. Схарактеризувати діяльність Диканської публічної бібліотеки та визначити інструменти її представлення в інформаційному просторі.
4. Порівняти основні методи конструювання вебресурсів та обрати оптимальний редактор для створення сайту Диканської публічної бібліотеки.

Об'єктом дослідження є імідж сучасного бібліотечного закладу.

Предмет дослідження – вебсайт як інструмент формування та просування цифрового іміджу Диканської публічної бібліотеки.

Методи дослідження. Окреслені в роботі завдання, специфіка об'єкта й предмета дослідження зумовили застосування наступних методів: *аналізу* для розгляду наукових підходів щодо використання вебтехнологій у діяльності книгозбірень; *порівняння* уможливив зіставлення способів створення вебсайтів; *емпіричні методи* – для аналізу діяльності Диканської публічної бібліотеки у віртуальному просторі; *програмування*, що сприяв

створенню моделі нового сайту досліджуваної бібліотеки за допомогою HTML, CSS і JavaScript; *контент-аналізу* – для визначення змістового наповнення цифрових ресурсів бібліотеки; *узагальнення* забезпечив формулювання висновків та обґрунтування практичних рекомендацій щодо оновлення сайту Диканської ПБ.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше здійснено комплексний аналіз цифрового іміджу Диканської публічної бібліотеки через її сайт, блог, сторінки у соціальних мережах; також запроновано авторське визначення поняття «бібліотечна цифровізація». Визначено переваги й недоліки онлайн-представництва установи, обґрунтовано потребу модернізації наявного сайту та розроблено модель нового вебресурсу як інструменту просування цифрового іміджу бібліотеки.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що узагальнення теоретико-прикладних аспектів розроблення вебсайту можуть бути використані для модернізації цифрового представництва Диканської публічної бібліотеки, удосконалення онлайн-комунікації з користувачами та просування її іміджу у віртуальному просторі.

Апробація результатів дослідження. Окремі положення кваліфікаційної роботи, а також одержані результати було апробовано на XI Всеукраїнській науковій студентській конференції «Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 09 квітня 2026 р.). Результати дослідження висвітлено в тезах доповіді:

Салюк Д. В. Роль цифрових сервісів у формуванні іміджу бібліотеки. *Збірник матеріалів XI Всеукраїнської наукової студентської конференції «Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері»* (м. Вінниця, 09 квітня 2026 р.) / ред. кол. Г. П. Лукаш, О. М. Анісімова та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2026. С. 104-106 [36].

Логіка дослідження зумовила таку **структуру кваліфікаційної роботи**: вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури та

джерел із 51 найменування, 22 рисунка та 3 таблиці. Загальний обсяг – 64 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ У ВІРТУАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

1.1. Аналіз загальних підходів до використання вебтехнологій у роботі публічної бібліотеки

На початку XX століття розвиток інформаційних технологій у бібліотечно-документаційній сфері був пов'язаний передусім із упорядкуванням, зберіганням і пошуком інформації. Одним з найвідоміших прикладів стала діяльність Поля Отле та Анрі Лафонтена, які ще у 1895 році започаткували Універсальний бібліографічний репертуар – масштабну карткову базу даних, призначену для обліку світових публікацій. Проєкт реалізовувався в межах Міжнародного інституту бібліографії в Брюсселі й ґрунтувався на використанні бібліографічних карток, Універсальної десятикової класифікації та дистанційного довідково-інформаційного обслуговування запитів користувачів [49].

Подальше зростання кількості книгозбірень, розвиток бібліотекознавства, суспільні зміни та науково-технічний прогрес уможливили становлення системи технологічних знань у цій сфері. Це, своєю чергою, зумовило пошук найкращих способів організації бібліотечної праці та раціоналізації процесів, зокрема за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Л. Кравець вважає, що новий етап у розвитку автоматизації роботи бібліотеки датується кінцем XX – початком XXI ст. Він характеризується впровадженням сучасних цифрових сервісів на всіх рівнях бібліотечного обслуговування, що дозволило модернізувати технологічні процеси та значно розширити репертуар наданих інформаційних продуктів і послуг [23, с. 70].

Досвід останніх років показує, що бібліотеки активно:

- 1) впроваджують сучасні вебтехнології та сервіси;

2) застосовують нові технології в рамках корпоративної співпраці та модернізації своєї діяльності;

3) використовують мережеві та генерують локальні інформаційні ресурси;

4) створюють віртуальні довідкові служби;

5) налагоджують системи електронної доставки документів, інтерактивні форми взаємодії з користувачами;

6) купують устаткування, програмне забезпечення, системи автоматизації та пристосовують їх до своїх виробничих умов або кардинально змінюють ці умови.

Бібліотека належить до системи соціальних інститутів, що забезпечують організацію культурних процесів існування й розвитку інформаційного простору людства. Її діяльність охоплює акумуляцію, систематизацію, зберігання, поширення та відтворення документованого суспільного знання. Водночас, на сучасному етапі розвиток бібліотек суттєво детермінується процесами цифровізації, які трансформують зміст і форми їхньої діяльності.

Сучасні науковці визначають поняття «цифровізація» як процес повсюдного впровадження цифрових технологій генерації, обробки, передавання, зберігання та візуалізації даних у різних сферах людської діяльності. Водночас, цифровізація є продовженням інформатизації, яку характеризують як соціально-економічний і науково-технічний процес широкомасштабного застосування інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах соціально-економічного, політичного та культурного життя суспільства з метою підвищення ефективності використання інформації та знань для управління, задоволення інформаційних потреб громадян, організацій, місцевих органів влади та держави, для створення передумов переходу країни до інформаційному суспільству.

Як стверджує С. Денбновецький: «сучасні процеси інформатизації українських бібліотек знаходяться у постійній залежності від новітніх інформаційних технологій, до яких вони весь час вимушені пристосовуватися у ході їхнього просування у суспільстві» [14, с. 32].

На основі аналізу наукових праць С. Денбновецького [14], О. Івашкевича [20], О. Онищенко [31], Г. Салати [34] було синтезовано таке авторське визначення поняття «бібліотечна цифровізація»: процес запровадження цифрових технологій генерації, обробки, передачі, зберігання та візуалізації даних у різні сфери бібліотечної діяльності для створення умов сталого розвитку бібліотеки як соціального інституту, який необхідний суспільству під час побудови цифрової економіки.

Аналіз наукових публікацій дозволив також виявити, що основні напрямки бібліотечної цифровізації обумовлені соціальними функціями сучасної книгозбірні, її сутнісними особливостями як культурної інституції, що виявляється у збереженні та трансляції документованого знання з метою забезпечення стійкого суспільного розвитку. Процеси цифровізації пронизують провідні напрямки діяльності сучасних бібліотек:

- збирання та власне генерування інформаційних ресурсів;
- організацію бібліотечного обслуговування користувачів;
- поширення знань за допомогою бібліографічного інформування і культурно-просвітницької діяльності;
- соціокультурну діяльність, яка активізує підвищення читацької культури та організацію інтелектуального дозвілля;
- науково-методичне забезпечення бібліотечної роботи;
- управління закладом і розвиток кадрового потенціалу.

З тотальним поширенням цифрових технологій якісно змінюються форми та методи різних напрямів бібліотечної роботи, способи комунікації між книгозбірнею та користувачами, між різними бібліотеками, між бібліотечними та іншими культурними інституціями. Зокрема Н. Бачинська і В. Касьян визначили головні вектори розвитку бібліотечної цифровізації:

оцифрування фондів та створення цифрових ресурсів, дистанційне обслуговування користувачів через інтернет, роботизація бібліотечних процесів, застосування технологій мобільного зв'язку, доповненої реальності та радіочастотної ідентифікації [2, с. 12].

Н. Стронська зауважує, що у сучасних умовах набувають поширення та є перспективними такі інноваційні технології:

- 1) хмарні платформи та стандарти дистанційного обслуговування;
- 2) технології бібліотечного самообслуговування (відкрита бібліотека);
- 3) автоматична систематизація і предметизація повнотекстових ресурсів з використанням методів штучного інтелекту;
- 4) бібліографічні менеджери – персональні бібліографічні інструменти;
- 5) чат-боти [38, с. 14].

Застосування цифрових технологій створює умови для реалізації принципів доступності, оперативності, економічності та самообслуговування користувачів. Одним з фундаментальних напрямів цифровізації бібліотечно-інформаційного обслуговування є організація та надання дистанційних послуг через інтернет. Ведення бібліотечних вебсайтів, створення блогів та облікових записів у соціальних мережах надають змогу бібліотекам не тільки просувати свої ресурси чи сервіси, а й відкривати доступ до них цілодобово. Як зауважують І. Недошитко, Л. Біловус, Т. Валькова, раціональне використання інтернет-ресурсів розширює функціонал бібліотекарів, зокрема уможлиблює глибокий аналіз читацьких інтересів і їхнє урахування під час комплектування фондів, а також популяризує наявні бібліотечні видання [30, с. 39].

Вихід у веборієнтований простір – пріоритетний напрям побудови моделі ефективної бібліотеки. Заклади активно формують власні онлайн-представництва, зокрема: створюють офіційні сайти на власному сервері, у зовнішньому середовищі розміщення або на корпоративному порталі; ведуть акаунти в соціальних мережах і розміщують там інформацію про заходи та послуги; інші ресурси, що включають текстову інформацію та

мультимедійні ресурси. У такий спосіб бібліотеки підвищують конкурентоспроможність на ринку інформаційних послуг, а також адаптуються до вимог сучасного користувача.

Наразі книгозбірні активно створюють і ведуть сайти, застосовують різні інтернет-платформи та соціальні мережі для організації професійного спілкування та взаємодії з користувачами, а також бібліотечно-інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування, навчальної діяльності та реклами заходів.

До вебтехнологій, які бібліотеки почали використовувати нещодавно при створенні ресурсів та наданні послуг через інтернет, відносять: мобільні технології та програми, хмарні обчислення, Big Data, соціальні технології, технології віртуальної та доповненої реальності, управління дослідницькими даними, вебархівування, системи штучного інтелекту тощо. Можна погодитися з М. Маранчак, що «методи впровадження інноваційних моделей дозволяють не лише якісно покращувати обслуговування користувачів публічних бібліотек, а й автоматизувати їх роботу з метою оптимізації виконання буденних завдань, збереження культурної спадщини та доступу до цифрових ресурсів» [29, с. 68].

Ще одним вектором бібліотечної цифровізації є використання мобільних технологій. Слід зазначити, що сучасні бібліотеки для обслуговування користувачів застосовують такі мобільні технології:

- 1) інформування про нові книги, замовлені документи, протерміновані замовлення, бібліотечні новини;
- 2) доступ до бази даних бібліотеки;
- 3) послуга замовлення чи продовження книги; доставка електронних копій документів;
- 4) служба допомоги читачам у режимі «питання-відповідь»; ознайомлювальні віртуальні тури по бібліотеці;
- 5) надання додаткової текстової та аудіовізуальної інформації за допомогою QR-кодів;

б) створення особистого кабінету чи акаунту тощо.

До переваг бібліотечного обслуговування за допомогою мобільних технологій належать: зручність і масовість доступу, персоналізація та диференціація одержуваних послуг, економія часу, зняття просторових обмежень, стимулювання активного спілкування користувача зі співробітниками закладу або іншими користувачами у бібліотечних чатах, блогах, соціальних мережах, швидкий зворотній зв'язок.

Вебтехнології вплинули майже на всі технологічні цикли бібліотеки – як внутрішні виробничі процеси, так і ті, які пов'язані з обслуговуванням користувачів. Приклади таких технологічних циклів детально охарактеризовано у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Технологічні цикли бібліотеки

Назва технологічного циклу	Завдання
Формування фондів	– використання пошукових систем, ресурсів інтернету для вивчення ринку книжкової продукції та інформаційних послуг; – формування фонду за допомогою електронних ресурсів інформаційно-комунікативного середовища; – організація доступу до віддалених електронних ресурсів; – участь в електронних аукціонах, тендерах, конкурсах на придбання видань та підписку ресурсів; – застосування вебсервісів для ведення ділових переговорів; – підвищення оперативності документообігу;
Збереження фондів	– забезпечення захисту фонду шляхом надання електронних копій видань, на які не поширюється дія авторського права, на сайті бібліотеки або в системі доставки документів; – ведення електронних паспортів безпеки видань;
Каталогізація	– запозичення бібліографічних записів із зовнішніх ресурсів; – ведення спільних БД авторитетних файлів; – участь у корпоративних проєктах;
Організація довідково-пошукового апарату	– створення електронних каталогів та БД, доступних через інтернет; – впровадження додаткових вебсервісів;

Продовження таблиці 1.1

Назва технологічного циклу	Завдання
Бібліотечне обслуговування користувачів	– онлайн-реєстрація користувачів у БД; – запис читачів до бібліотеки через сайт за технологією бронювання номера читацького квитка; – вебтехнологія формування замовлення видань; – онлайн-доступ користувача до своєї електронної картки;
Обслуговування користувачів за міжбібліотечним абонементом	– онлайн-замовлення документів через електронні каталоги; – відстеження виконання замовлення в особистих картках користувачів, інформування про етапи виконання замовлення електронною поштою;
Довідково-бібліографічне обслуговування	– використання вебресурсів; – організація віртуального довідково-бібліографічного обслуговування; – консультування в дистанційному режимі;
Інформаційно-бібліографічна робота	– створення системи інформування за певними запитамі через RSS-канал або за допомогою спеціальних програм розсилки поштових повідомлень; – сигнальне сповіщення про замовлені бібліотекою видання;
Інформаційно-масова робота	– розміщення інформації про заплановані заходи на сайтах бібліотек, у соціальних мережах, на фото-, відеохостингах; – трансляція заходів у інтерактивному режимі; – представлення віртуальних екскурсій бібліотекою; зворотний зв'язок з користувачами та читачами;
Редакційно-видавнича робота	– використання онлайн-редакторів; – підготовка електронних версій видань бібліотеки та подання їх у електронних бібліотеках, репозиторіях;
Маркетинг та реклама	– використання інтернету та вебсервісів, соціальних мереж для просування та реклами інформаційних продуктів та послуг бібліотеки; – вебтехнології та інструменти вебаналітики для вивчення затребуваності ресурсів та послуг.

Розроблено автором за матеріалами [26]

Проведений Т. Гранчак та Т. Скітер моніторинг сайтів бібліотек різних організаційно-правових форм показав, що вони активно застосовують різні вебтехнології у своїй діяльності. Водночас одне й те саме завдання бібліотеки реалізують за допомогою розміщення графічного, відео- та аудіоконтенту на різноманітних платформах з використанням варіативного програмного забезпечення [13, с. 42–43].

Умовно можна визначити дві основні вебтехнології, які є найбільш значущими для бібліотек з урахуванням загальних тенденцій розвитку мережових інформаційних систем і технологій. Це вебсервіси для розвитку систем комунікації, інформування та інших послуг, а також вебтехнології створення та розміщення ресурсів. Прикладами існуючих вебсервісів для розвитку комунікаційних-інформаційних послуг бібліотеки є:

- 1) електронна пошта (Microsoft Outlook, Gmail);
- 2) системи телеконференцій (USENET, NetMeeting);
- 3) сервіси e-mail-, sms-, push-повідомлень та транзакційних листів;
- 4) мобільні послуги миттєвого обміну повідомленнями, проведення відеоконференцій (Viber, WhatsApp, Facebook Messenger, Google Hangouts);
- 5) RSS-сервіси (Google Reader, Feedly);
- 6) контекстна реклама (Google AdSense);
- 7) пошукові системи (Google, Bing, Yahoo!);
- 8) інтегровані системи сервісного обслуговування (особисті кабінети, вбудовані модулі замовлень, інтернет-магазини);
- 9) адресація, URL та протоколи передачі даних (TCP/IP, HTTP, FTP);
- 10) послуги хмарних обчислень (Amazon SQS, Google App Engine, Microsoft OneDrive, Microsoft Azure);
- 11) браузері (Google Chrome, Mozilla, Firefox);
- 12) вебсервери (Apache HTTP-сервер, Microsoft IIS, Google Web Server).

Серед вебтехнологій створення та розміщення інформаційних ресурсів виділимо: вебсторінки, вебсайти; блоги; соціальні мережі; подкасти; фото-, відеохостинги; мешапи; інтернет-архіви, електронні сховища; цифрові та електронні бібліотеки; новинні сайти тощо.

Специфіка розвитку сучасних технологій полягає в тому, що вони змінюються надзвичайно швидко, але при цьому допомагають бібліотекам підвищувати конкурентоспроможність та продуктивність, розширювати діапазон реалізації соціальних проєктів та їхню ефективність, розвивати нові способи та форми інформування користувачів з урахуванням їхніх

переваг у отриманні інформації. У книгозбірнях виникає проблема раціонального вибору вебсервісів для розв'язання певного завдання та формування набору критеріїв їхнього порівняння. Під раціональним розуміється вибір на основі наявної інформації, що призводить до кращих результатів для бібліотеки в цілому при реалізації сервісно-орієнтованого підходу в обслуговуванні користувачів.

Отримані під час дослідження результати дають підстави стверджувати, що цифровізація є одним з найпотужніших трендів бібліотечного розвитку, який передбачає неминучу зміну технологій і форм роботи. Водночас слід наголосити, що цифровізація є не самоціллю, а інструментом досягнення цілей бібліотечного розвитку. Упровадження цифрових технологій необхідно спрямувати на звільнення від рутинної бібліотечної праці для взаємодії з користувачами (бібліотечного консультування, довідково-бібліографічного обслуговування, інформаційного кураторства) та реалізації творчих бібліотечно-інформаційних практик (аналітико-синтетичної обробки інформації, бібліографування, створення інформаційних ресурсів).

Критерії ефективності вебтехнологій можна розглядати як ознаки їхнього прояву, за допомогою аналізу яких можна визначати рівень і якість, результативність, відповідність потребам та інтересам бібліотеки, умови реалізації за найменших витрат. Слід зазначити, що ефекти від використання вебтехнологій можуть бути різними, а саме:

1. Продуктовий – виявляється у покращенні якості та збільшенні репертуару вироблених інформаційно-бібліотечних продуктів та послуг, доступних через інтернет.

2. Технологічний – полягає в оптимізації процесів обслуговування внаслідок застосування сучасніших та менш витратних технологій, зокрема електронної пошти, служби миттєвих повідомлень, онлайн-конференцій, використання зовнішніх хмарних сховищ інформації та скорочення витрат на організацію безпеки.

3. Функціональний – передбачає зростання ефективності управління за допомогою вебсервісів з інформування співробітників, планування робіт; розширення функцій співробітників підрозділів, спрямованих на розв’язання стратегічних завдань бібліотеки.

4. Соціальний – проявляється у покращенні якості обслуговування користувачів, задоволеності співробітників під час використання технології.

Для оцінки ефективності вебтехнологій і сервісів можна застосовувати такі критерії результативності: дієвість (досягнення поставлених цілей), економічність (вимірює результативність технології щодо витрат) та якість.

Серед інших критеріїв оцінювання вебтехнологій, що мають важливе значення для бібліотек, виділимо:

- 1) практичність (технологія має виконувати необхідні функції та мати зрозумілий інтерфейс як для співробітників, так і для користувачів);
- 2) безпека (конфіденційність та цілісність даних);
- 3) інтегрованість (можливість внесення удосконалень та змін до продукту для задоволення потреб користувачів);
- 4) портативність (використання сервісів на різних платформах);
- 5) надійність (безвідмовність, довговічність, збереження).

Отже, сучасні вебтехнології забезпечують трансформацію традиційних бібліотечних процесів, зумовлюють розширення інформаційних продуктів і послуг, підвищують ефективність обслуговування користувачів та оптимізують внутрішні технологічні цикли. Водночас інтеграція інноваційних рішень, таких як хмарні сервіси, мобільні технології, автоматизовані системи та онлайн-платформи, дозволяє бібліотекам адаптуватися до потреб сучасного інформаційного суспільства, підвищувати конкурентоспроможність і формувати нові моделі взаємодії з користувачами.

1.2. Вебсайт як інструмент формування цифрового іміджу бібліотеки: завдання, структура та контентне наповнення

Ю. Горбань, В. Касьян, Н. Гайсинюк розглядають поняття «цифровий імідж бібліотеки» як образ книгозбірні, що формується в інтернет-просторі через її віртуальну присутність, зокрема вебсайти, соціальні мережі, електронні публікації, профілі в інформаційних системах, онлайн-комунікацію, які впливають на сприйняття установи користувачами [10, с. 71].

Використання вебтехнологій поступово адаптує бібліотечно-інформаційні послуги до потреб читачів, формує позитивний імідж бібліотек у віртуальному світі. Виявлено, що впродовж усього періоду розвитку бібліотечних вебсайтів здійснювалася системна робота з наповнення ресурсів, оновлення дизайну, удосконалення способів представлення інформації, а також з розвитку навігаційних і пошукових механізмів. Водночас, лише в останні роки фахівці бібліотечної сфери почали зосереджувати підвищену увагу на їх зручності для користувачів в отриманні інформації.

Ю. Горбань, Н. Гайсинюк розглядають поняття «бібліотечного вебсайту» як інтегрованого інформаційного онлайн-ресурсу, який є особливим маркетинговим інструментом для просування інформаційно-бібліотечних продуктів і послуг, а також формування його іміджу у віртуальному просторі [9, с. 85].

Своєю чергою О. Красинський вважає вебсайт основним компонентом інтеграції електронних ресурсів бібліотеки і платформою для доступу до її ресурсів і послуг. Крім того, науковець визначає ефективність вебсайту за рівнем контенту, функціональністю, зручністю навігації та наявністю навчальних інструментів [24, с. 145].

Сучасні науковці розглядають вебсайт в кількох аспектах, а саме як:

- 1) віртуальний інститут, який є новим перспективним типом організаційно-виробничої структури;
- 2) електронний ресурс, що є, з погляду фахівців у галузі бібліотекознавства, сукупністю електронних документів;
- 3) основну платформу або точку доступу до інтернет-ресурсів;
- 4) головний інтерфейс для подання інформації та взаємодії.

Бібліотечний сайт – це електронний ресурс, специфіка сторінок якого полягає у насиченості інформацією. Інформаційний зміст бібліотечного сайту умовно можна розділити на три сегменти: загальні відомості; унікальний контент, який адресовано кінцевому користувачу; пошуковий функціонал сайту.

До загальної інформації відносяться відомості про бібліотеку: історія розвитку, контактна інформація, документи, графік роботи тощо. Зазначена інформація відображає дані про бібліотеку як про заклад культури. Унікальним контентом для сайту є інформація про ресурси та послуги конкретної бібліотеки. Використання пошукових ресурсів на бібліотечному сайті (пошук за ключовими словами, карта сайту, путівники) скорочує час пошуку інформації, яка цікавить користувача.

На думку Ю. Горбань, В. Касьяна, Л. Прокопенко, сучасні вебсайти бібліотек еволюціонують у багатофункціональні інтерактивні платформи, що виходять за межі традиційного інформування та забезпечення доступу до електронного каталогу. Вони інтегрують функції онлайн-замовлення та резервування документів, отримання віртуальної довідково-бібліографічної допомоги, ознайомлення з віртуальними виставками та перегляду онлайн-трансляцій заходів. Водночас вчені спостерігають активний розвиток електронної доставки документів, консультаційних онлайн-сервісів і систем дистанційного навчання [11, с. 117].

Основні функції бібліотечних сайтів розкрито у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні функції бібліотечних сайтів

Функція	Зміст функції	Сучасні практики
<i>Інформування</i>	– відомості про бібліотеку; – правила користування; – контактні дані; – новини про ресурси, послуги та заходи;	– інтерактивні новинні стрічки; – мультимедійний контент; – онлайн-оголошення та розсилки;
<i>Обслуговування користувачів</i>	– віддалений доступ до електронних ресурсів, баз даних; – електронне замовлення послуг; – онлайн-консультування;	– персональні кабінети користувачів; – автоматизовані рекомендаційні сервіси – мобільні додатки;
<i>Пошук інформації</i>	– доступ до довідково-пошукового апарату; – посилання на каталоги інших бібліотек; – тематичні рубрикатори;	– інтелектуальний пошук; – фільтри та навігація; – повнотекстовий пошук; – інтегровані пошукові системи;
<i>Освітня діяльність</i>	– проведення онлайн-заходів, вебінарів; – навчання інформаційній грамотності;	– онлайн-курси; – інтерактивні платформи; – сертифікаційні програми;
<i>Комунікація та взаємодія</i>	– зворотний зв'язок з користувачами; – обговорення, опитування;	– соціальні мережі; – онлайн-опитування; – системи оцінювання якості послуг;
<i>Цифрові колекції</i>	– доступ до електронних бібліотек, архівів, репозитаріїв;	– оцифрування фондів; – відкритий доступ; – інтеграція з міжнародними БД;
<i>Маркетинг і просування</i>	– популяризація послуг і ресурсів бібліотеки.	– SEO-оптимізація; – рекламні кампанії; – аналітика відвідуваності.

Розроблено автором за матеріалами [10]

Бібліотечні вебсайти трансформувалися в центри поширення інформаційних ресурсів і сервісів. Водночас, вони функціонують в умовах конкуренції за увагу користувачів з боку інших інтернет-джерел і сучасних засобів пошуку та обміну інформацією. За таких обставин бібліотеки мають впроваджувати інноваційні інтерактивні сервіси та цифрові ресурси з метою залучення онлайн-аудиторії та стимулювання повторних відвідувань

вебпредставництв. Слід підкреслити, що контент якісного бібліотечного сайту є зрозумілим, регулярно оновлюється та побудований логічно для легкого й швидкого доступу користувачів до необхідної інформації.

Головна мета офіційного сайту бібліотеки – залучення користувачів. Пріоритетними завданнями бібліотечного сайту відповідно до сформульованої мети є:

- залучення користувачів (реклама);
- конвертування користувачів у читачів (відвідування);
- утримання користувачів (повторне відвідування).

Розв'язанню цих завдань сприяють: дизайн, що запам'ятовується; зручні інтерфейс та навігація; наявність посилань на ресурси з різних тем; зручна та якісна пошукова система; контакти; коректне відображення у всіх основних браузерях; адаптивність – зручний перегляд із будь-яких екранів; висока конверсія (співвідношення кількості користувачів або відвідувачів до певних цільових дій); реєстрація користувачів.

Бібліотеки прагнуть забезпечити високий рівень зручності своїх вебсайтів для користувачів, тому високий пріоритет присвоюють забезпеченню доступу до електронних каталогів, цифрових ресурсів, описів про послуги й колекції, а також довідкових і контактних відомостей про установу. Відповідно до цього важливими напрямками роботи є: наповнення сайту контентом; індексація сайту та робота з його просування у пошукових системах; розміщення посилань на сайт на інформаційних порталах та сторінках у соціальних мережах; інформаційні e-mail-розсилки; забезпечення зворотного зв'язку з користувачами; регулярне збирання та аналіз статистики.

Успішному функціонуванню вебсайту, як вважають Б. Галузінський та О. Веремчук, сприяє його змістовне наповнення, яке охоплює різні види інформації (бібліографічну, фактографічну, повнотекстову), а також актуалізація та редагування усіх відомостей, періодичність оновлення матеріалів [8, с. 77].

Універсальна модель інформаційної структури для сайтів бібліотек зазвичай складається з двох блоків: безпосередньо інформаційної структури, яка є ресурсним складником сайту, орієнтованої на певну цільову аудиторію, і сервісів, що включають значну кількість засобів асинхронної та синхронної комунікації. Схематично універсальну модель сайту бібліотеки подано на рис. 1.1.



Рисунок 1.1 – Універсальна модель сайту бібліотеки

Розроблено автором

На українських бібліотечних сайтах запропоновано до використання такі дистанційні послуги: онлайн-запис для відвідування закладу; електронна доставка документів; віртуальна довідкова служба; доступ до електронного каталогу та можливість замовлення знайдених в ньому документів; надання особистих кабінетів для замовлення, отримання, зберігання та використання електронних документів; консультування з

питань пошуку в електронному каталозі тощо. Таке обслуговування реалізує модель бібліотеки без кордонів, яка надає доступ до власних ресурсів та послуг, а також уможлиблює збільшення потенційних віртуальних користувачів.

Бібліотеки створюють актуальні екстериторіальні, мультимедійні, інтерактивні та таргетовані ресурси, розвивають сучасні сервіси інтерактивної комунікації, що сприяє створенню ефективних комунікацій з цільовими аудиторіями, організації професійного спілкування та взаємодії з користувачами, впровадженню нових форм бібліотечно-інформаційного обслуговування, культурно-масових та інших заходів з використанням розширеного спектру інформаційних каналів.

Сьогодні більшість бібліотек має хоча б один вебресурс у віртуальному просторі, а саме:

- 1) офіційний сайт на власному сервері (бібліотеки різних організаційно-правових форм);
- 2) окремий сайт на зовнішній серверній системі (національні, центральні бібліотечні системи, обласні бібліотеки);
- 3) вебпредставництво як частина корпоративного сайту організації;
- 4) онлайн-представництво у соціальних мережах (бібліотеки різних організаційно-правових форм).

Проектування та вдосконалення бібліотечного вебресурсу потребують істотних часових і трудових витрат, пов'язаних з дослідженням потреб цільової аудиторії, причому цей процес має системний і безперервний характер. Водночас, інтерпретація результатів користувацького тестування, їхнє практичне застосування та впровадження відповідних змін вимагають спеціалізованих компетентностей, якими бібліотечні фахівці, не залучені до такої діяльності на постійній основі, можуть не володіти або не мати достатніх ресурсів для їхньої реалізації.

Вимоги до верстки та комплектування бібліотечного вебсайту:

- 1) кросбраузерність – сторінки повинні однаково відображатися у різних браузерах;
- 2) гнучкість – можливість легко додавати інформацію сторінки чи видаляти її;
- 3) швидкість обробки коду браузером;
- 4) валідність – відповідність стандартам;
- 5) семантична коректність – логічне та правильне використання елементів HTML [50].

Сьогодні важливого значення набувають процеси залучення, утримання та трансформації онлайн-користувачів у реальних читачів бібліотеки, що може бути досягнуто за умов ефективного управління вебресурсом. Реалізація цих завдань пов'язана з розумінням поведінкових моделей користувачів на сайті, де провідну роль відіграє вебаналітика. Її сутність полягає у забезпеченні обґрунтованого управління вебсайтом на основі даних аналітичних систем. Використання таких даних дозволяє приймати ефективні управлінські рішення, коригувати стратегію розвитку сайту, здійснювати його оптимізацію, а також керувати окремими сервісами й ресурсами. Зокрема, це передбачає ідентифікацію найбільш затребуваного контенту та його подальше просування у цифровому середовищі із застосуванням результативних джерел трафіку.

Формат вебресурсу має передбачати безперервну актуалізацію та верифікацію контенту. З цією метою кожна сторінка бібліотечного вебсайту має містити дату оновлення, а також відомості про автора матеріалу (ПІБ, посада, контактні дані). Інформація, представлена на сайті, підлягає плановому коригуванню, доповненню та перевірці достовірності, що є особливо важливим для хронікальних матеріалів і сторінок, присвячених життю та діяльності осіб, значущих для відповідного закладу.

Мультимедійність – визначальна характеристика сучасного вебдизайну бібліотечних ресурсів, яка призначена для подолання візуальної

одноманітності контенту. Під час розроблення бібліотечного вебсайту доцільно передбачити технічну можливість інтеграції фото- та відеоматеріалів на будь-якій вебсторінці.

Кожна інформаційно насичена вебсторінка бібліотечного сайту має бути оснащена візуальним індикатором кількості переглядів. Наявність такого інструменту дозволяє оцінити рівень зацікавленості користувачів, відображаючи частоту звернень до відповідного контенту іншими відвідувачами. Крім того, для оперативного просування контенту на кожній інформативній сторінці сайту необхідно розміщувати кнопки «Поділитися» та «Подобається».

Активному просуванню бібліотечного контенту також сприяють такі інструменти: хештегування, що дозволяє виділяти головну думку та групувати інформацію за темами, забезпечуючи швидкий пошук та збільшення охоплення аудиторії, привернення уваги до будь-якої події; спеціальний плейлист (названий як сайт) на офіційному каналі будь-якого відеохостингу.

А. Антонюк, Н. Пасічник вважають, що формування уявлення про якість контенту сайту має здійснюватися шляхом оцінюванням зручності навігації, дизайну, ергономічних характеристик, відповідності запиту користувача, структурованості матеріалів та якості програмної реалізації [1, с. 81–82].

Доцільно розглянути дві стратегії оцінювання ефективності діяльності бібліотечного сайту:

1) адміністративна стратегія – оцінка показників, які регулярно використовують для звіту;

2) маркетингова стратегія – цілеспрямований аналіз даних аналітичних інструментів для вирішення конкретних завдань (оцінка відвідуваності, визначення цільової аудиторії, зміна навігаційних шляхів користувачів, виявлення цільових сторінок, відстеження дій користувачів на сайті тощо).

Аналітичні інструменти відстежують кожну взаємодію користувачів з сайтом, збираючи не тільки стандартний набір вебометричних показників, але й надаючи можливість індивідуального налаштування даних, що збираються (мети, події).

Оскільки сайти є представництвом бібліотеки в інформаційному просторі, їхня підтримка та розвиток, разом з використанням новітніх технологій, є найважливішим завданням. Напрямки розвитку бібліотечного сайту пов'язані зі зміною дизайну, наповненням, формами подання інформації, системами навігації та пошуку.

Отже, вебсайт бібліотеки є комплексним інструментом формування та просування її цифрового іміджу. Продуктивний вебсайт характеризується продуманою структурою, якісним наповненням контенту і зручністю користування. Системне оновлення, орієнтація на потреби користувачів і впровадження сучасних вебтехнологій підвищують конкурентоспроможність бібліотеки в інформаційному середовищі, зміцнюють її репутацію та розширюють читацьку аудиторію.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДИКАНСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ТА КОНСТРУЮВАННЯ ЇЇ САЙТУ

2.1. Загальна характеристика іміджу Диканської публічної бібліотеки у віртуальному просторі

Диканська публічна бібліотека (ПБ) – це центральна установа культурно-освітньої інфраструктури Диканської селищної ради. Бібліотечна система громади складається з 12 закладів, з-поміж яких дві селищні бібліотеки, розташовані в адміністративному центрі – смт. Диканька, а також 10 сільських бібліотек-філій, які уможливають доступ населення до інформаційних, культурних та просвітницьких послуг.

Диканська ПБ є однією з найстаріших культурних інституцій полтавського регіону. Заснована у 1920 році як районна центральна бібліотека, вона функціонувала як головний осередок культури Диканського району. Вже на кінець XX ст. її фонд становив близько 65 тис. примірників. 30 квітня 2010 року заклад було перереєстровано як «Диканська публічна бібліотека» [15].

Згідно з офіційними даними Диканської селищної ради, чисельність працівників бібліотек громади становить 18 штатних одиниць, а саме: директор, 7 завідувачів, 8 бібліотекарів, інженер-програміст та прибиральник службових приміщень. Бібліотекарі працюють відповідно до затверджених планів роботи, організовують різноманітні культурні й освітньо-інформаційні заходи, зокрема уроки, презентації, тематичні зустрічі та просвітницькі акції, а також беруть активну участь в обласних і всеукраїнських конкурсах.

Диканська публічна бібліотека має у своїй структурі такі підрозділи: селищні бібліотеки для дорослих та дітей; сільські бібліотеки: Байрацька, Балясненська, Великобудищанська, Великорудківська, Водянобалківська, Дібрівська, Надеждинська, Орданівська, Петродавдівська, Стасівська.

Структуру Диканської ПБ схематично подано на рис. 2.1.

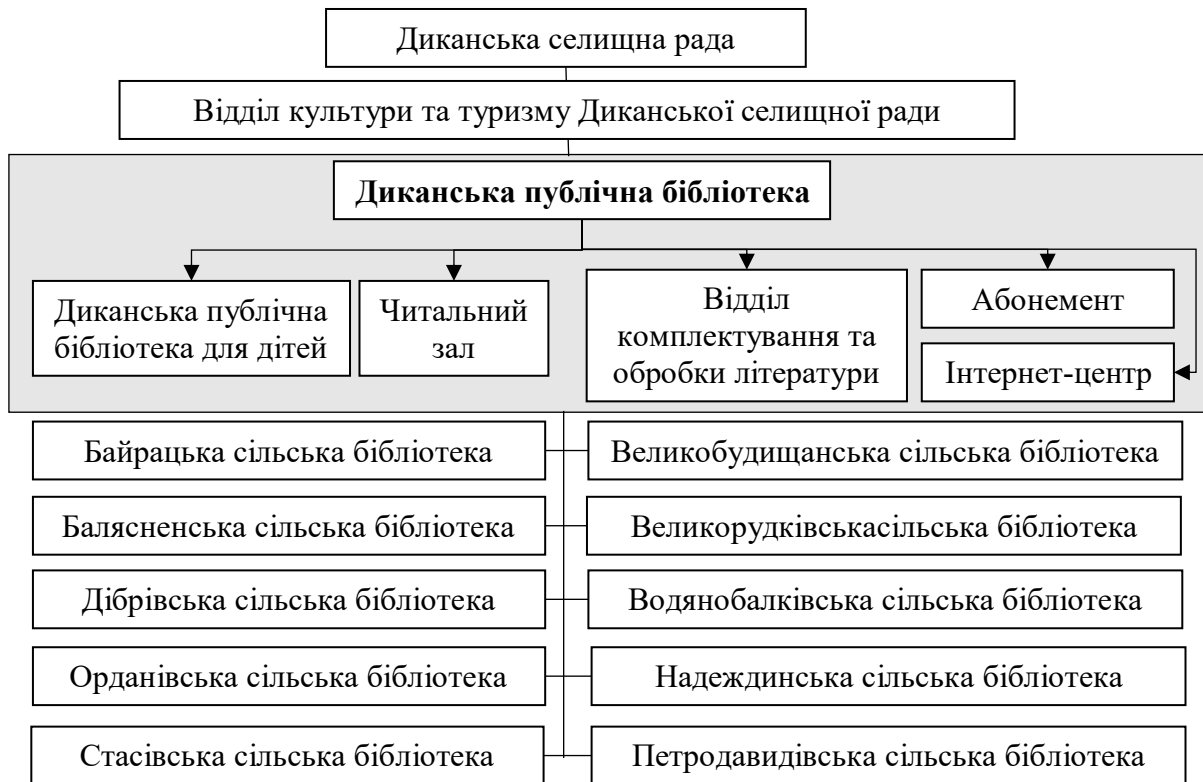


Рисунок 2.1 – Структура Диканської публічної бібліотеки

Розроблено автором за матеріалами [15]

Заклад складається з таких відділів:

1. Бібліотека для дітей, діяльність якої націлена на формування сталого інтересу до книги, розвиток читацької компетентності, мовленнєвої культури, уяви, критичного мислення та творчих здібностей. На базі установи працюють навчальні клуби і творчі гуртки. Наприклад, комп'ютерно-бібліотечний гурток «Книга + Гаджет = ВАУ», аніме-клуб та настільно-ігровий «WeekEnd».

2. Абонемент, що забезпечує індивідуальне обслуговування читачів і організацію видачі художньої, науково-популярної, навчальної, довідкової та краєзнавчої літератури для користування поза межами закладу.

3. Читальний зал, де відвідувачі опрацьовують матеріали для навчання, самоосвіти, підготовки рефератів, дослідницьких робіт, публічних виступів. Простір використовують для проведення тематичних зустрічей,

інформаційних годин, лекцій, презентацій, зустрічей з видатними діячами мистецтва та організації культурно-просвітницьких заходів.

4. Відділ комплектування та обробки літератури, що уможливлює поповнення, облік і систематизацію бібліотечного фонду. Основними завданнями підрозділу є аналіз складу ресурсів, обрання документів для придбання, облік нових надходжень, бібліографічний опис, класифікація джерел, індексування та ін.

5. Інтернет-центр, який створили на грантові кошти від Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) у 2004 році. Його обладнано 5 сучасними робочими місцями, де бібліотекарі-консультанти проводять тренінги, надають довідкові матеріали та забезпечують доступ до електронних сервісів [15].

Слід констатувати, що більшість відділів Диканської ПБ обслуговують відвідувачів не онлайн, а безпосередньо в приміщенні бібліотеки, де надають доступ до друкованого фонду, видають літературу, консультують користувачів, організовують довідково-бібліографічне обслуговування, книжкові виставки й інші культурно-просвітницькі заходи. Важливим напрямом діяльності книгозбірні є участь у соціально орієнтованих ініціативах, зокрема в україно-швейцарському проєкті «Здорові бібліотеки» та програмі «AlterFundLib» [15].

Цифровий імідж Диканської ПБ можна охарактеризувати як образ сучасного, активного, відкритого до користувачів закладу, який поєднує традиційну книжкову культуру з новітніми технологіями, онлайн-комунікацією та інтерактивними формами роботи. Таке розуміння співвідноситься з позицією А. Ю. Лозан, яка основним простором для формування, трансляції та сприйняття іміджу бібліотек вважає цифрове середовище [27, с. 28].

У віртуальному просторі книгозбірню представлено офіційним сайтом, сторінками у Facebook та Instagram, власним YouTube-каналом і блогом.

Для ефективної інтеракції Диканська публічна бібліотека використовує сайт, створений за допомогою онлайн-застосунку Wix, який надає доступ до готових шаблонів, візуального редактора, інструментів для мобільної адаптації, налаштувань блогу, онлайн-подій і аналітики [51].

Офіційний вебсайт бібліотеки (рис. 2.2) виконує роль віртуального представництва, на якому користувачі отримують інформацію про місцезнаходження, графік роботи, контакти, послуги, новини, клуби, гуртки, книжкові виставки та анонси заходів установи. Крім того, він став платформою для обміну знаннями, досвідом, ідеями.



Рисунок 2.2 – Офіційний вебсайт
Диканської публічної бібліотеки [15]

У верхній частині сайту розміщено банер із зображенням книжкових полиць, на тлі якого подано назву. Таке композиційне рішення формує тематичну ідентичність ресурсу й акцентує увагу на його культурно-освітньому призначенні. Окремо зліва представлено логотип, що посилює впізнаваність книгозбірні у цифровому середовищі.

На головній сторінці розміщено загальну інформацію про бібліотеку та її послуги. Зокрема, подано перелік сервісів, з-поміж яких основними є: ксерокопіювання, сканування, доступ до інтернет-центру, робота гуртків «Книга+Гаджет=ВАУ», «Клуб любителів манга та аніме», «Цифровий простір», ігровий клуб «WEEKEND», організація книжкових виставок і соціокультурних заходів [15].

Правий блок сайту виконує навігаційно-комунікаційну функцію. У ньому розміщено посилання на соціальні мережі та інші онлайн-платформи, зокрема Blogger, Facebook, Instagram, TikTok і YouTube. Додатково подано секцію «Також завітайте», яка містить посилання на ресурси Диканської громади, відділу культури і туризму, місцевого історико-краєзнавчого музею, Української бібліотечної асоціації, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого та Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. П. Котляревського.

Крім того, передбачено форму «Зворотний зв'язок» з полями для введення імені, електронної пошти, номера телефону та текстового повідомлення. Її створено для того, щоб користувачі зверталися до працівників бібліотеки з питаннями, пропозиціями, запитами щодо послуг, заходів або роботи окремих підрозділів.

Навігаційна система сайту має горизонтальне меню, яке складається з таких розділів:

1) розділ «Про нас», у якому вміщено загальні відомості про бібліотеку, її призначення, основні напрями роботи, послуги та роль у громаді, а також фотографії керівного складу установи;

2) розділ «Інтернет-центр» інформує читачів про можливості доступу до мережі Інтернет, використання комп'ютерної техніки, електронних ресурсів і цифрових сервісів;

3) розділ «Структура ПБ» має посилання на сторінки у соціальній мережі Facebook Диканської ПБ і сільських бібліотек-філій;

4) розділ «Періодика» представлено переліком газет і журналів, передплачених на 2026 р.;

5) розділ «Про нас пишуть» структурований за роками і містить матеріали з місцевої преси, публікації та згадки про діяльність бібліотеки, її заходи, працівників і культурно-просвітницьку роботу;

6) розділ «Наші презентації», зміст якого охоплює відеопрезентації, присвячені творчості письменників, книжковим новинкам, історико-краєзнавчим темам та культурним подіям громади;

7) розділ «Проєкт Бібліоміст», у якому розкрито участь бібліотеки в партнерській програмі розширення доступу до Інтернету, навчання бібліотекарів Диканщини та користувачів книгозбірень використанню комп'ютерів, інтернету та можливостям цифрових технологій;

8) розділ «Диканька сьогодні» має краєзнавчо-інформаційне спрямування і містити фотоматеріали про сучасне життя громади, події, культурні ініціативи, суспільну активність і розвиток населеного пункту;

9) розділ «Співпраця з Корпусом Миру» інформує про візит представників Корпусу Миру США до бібліотеки, зустрічі з представниками місцевої влади, культури, освіти та громад. Також розкрито напрями співпраці: освітні ініціативи, молодіжні програми, вивчення англійської мови та підтримку соціальних проєктів;

10) розділ «Видатні особистості» презентує матеріали про відомих діячів, пов'язаних із краєм, їхній внесок у культуру, освіту, науку, літературу чи громадське життя;

11) розділ «Літературна вітальня» представляє постаті письменників, поетів та літературних діячів Диканщини, творчість яких популяризує бібліотека серед своїх читачів;

12) розділ «Історія Диканщини», зміст якого спрямовано на збереження та поширення знань про історичний розвиток краю, пам'ятки, традиції, визначні події і культурні особливості громади [15].

Варто зауважити, що змістове наповнення сайту про бібліотечні фонди, структурні підрозділи, доступні послуги, періодичні видання, партнерські проєкти, історико-краєзнавчі матеріали та публічну активність установи застаріле, що може свідчити про нерегулярне оновлення ресурсу. Крім того, дизайн шаблонний і не оптимізований, зокрема, відсутня адаптивність, мало інформації про послуги і відсутній онлайн-каталог. Також сайт не використовує семантичні заголовки та мета-теги, URL є довгим і складним, контент дубльований з блогом, блоки меню незрозумілі для нового користувача, а пошук по сайту відсутній.

І. Ярема підкреслює, що інформаційно-комунікаційна діяльність бібліотек України нині розвивається через використання креативних форм взаємодії з користувачами, зокрема соціальних медіа як сучасних цифрових інструментів внутрішньої та зовнішньої комунікації [46, с. 55]. Слід зауважити, що Диканська ПБ використовує Facebook, Instagram, YouTube та блог, за допомогою яких анонсує заходи, публікує фотозвіти, презентує книжкові добірки й підтримує зв'язок із громадою.

Активним каналом комунікації з читацькою аудиторією та мешканцями громади є сторінка Диканської ПБ у Facebook (рис. 2.3), яка призначена для швидкого поширення новин, інформування про заходи, презентації книжкових виставок, нових надходження та ін. На сторінці вказано назву установи, адресу, електронну пошту, посилання на сайт [16].

На обкладинці розміщено гасло «Бібліотека – місце сили, простір свободи», а профільне фото містить логотип бібліотеки, що робить сторінку впізнаваною серед інших інформаційних ресурсів.

Навігацію сторінки Facebook представлено розділами «All», «Інформація», «Reels», «Світлини», «Читачі», «Більше», які призначені для перегляду публікацій, довідкових даних, коротких відеоматеріалів, фотозвітів.

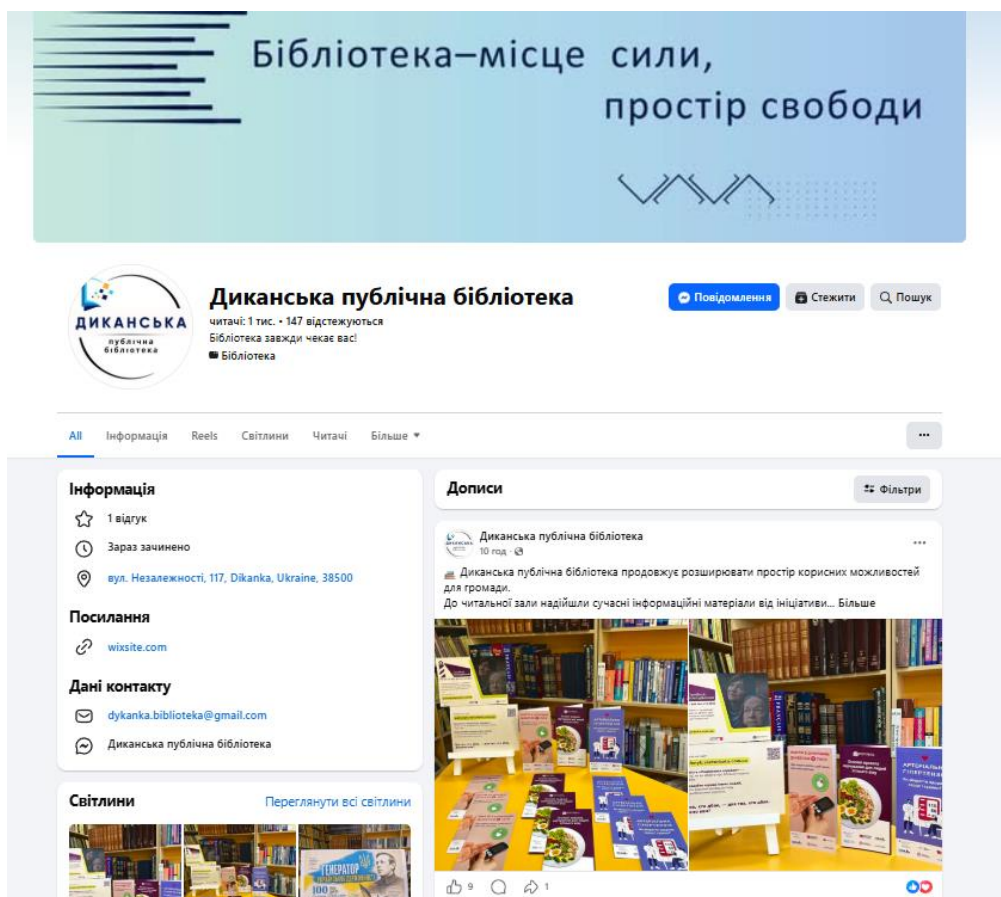


Рисунок 2.3 – Сторінка Диканської публічної бібліотеки на Facebook [16]

Слід виокремити розділ «Reels» з короткими відео книжкових рекомендацій, оглядів видань, тематичних добірок і анонсів. Вони згруповані у рубрику «Літературна стажерка: що почитати?».

Читачі сторінки можуть залишати вподобання, коментарі, поширювати публікації, надсилати повідомлення та стежити за оновленнями. Ці інтерактивні елементи призначені для підтримання постійного контакту з громадою і розширення цільової аудиторії книгозбірні.

Сторінку Диканської публічної бібліотеки в Instagram створено з метою емоційного залучення аудиторії та популяризації читання через фото, відео, короткі повідомлення й тематичні рубрики. В описі профілю зазначено: «Диканська публічна бібліотека | Дії | Навчання та Дозвілля». Бібліотека презентує себе як місце доступу до книжок, простір розвитку, активності, навчання й культурного дозвілля. У профілі подано короткий опис:

«Простір розвитку», зазначено адресу категорію сторінки, режим роботи та посилання на офіційний сайт (рис. 2.4).

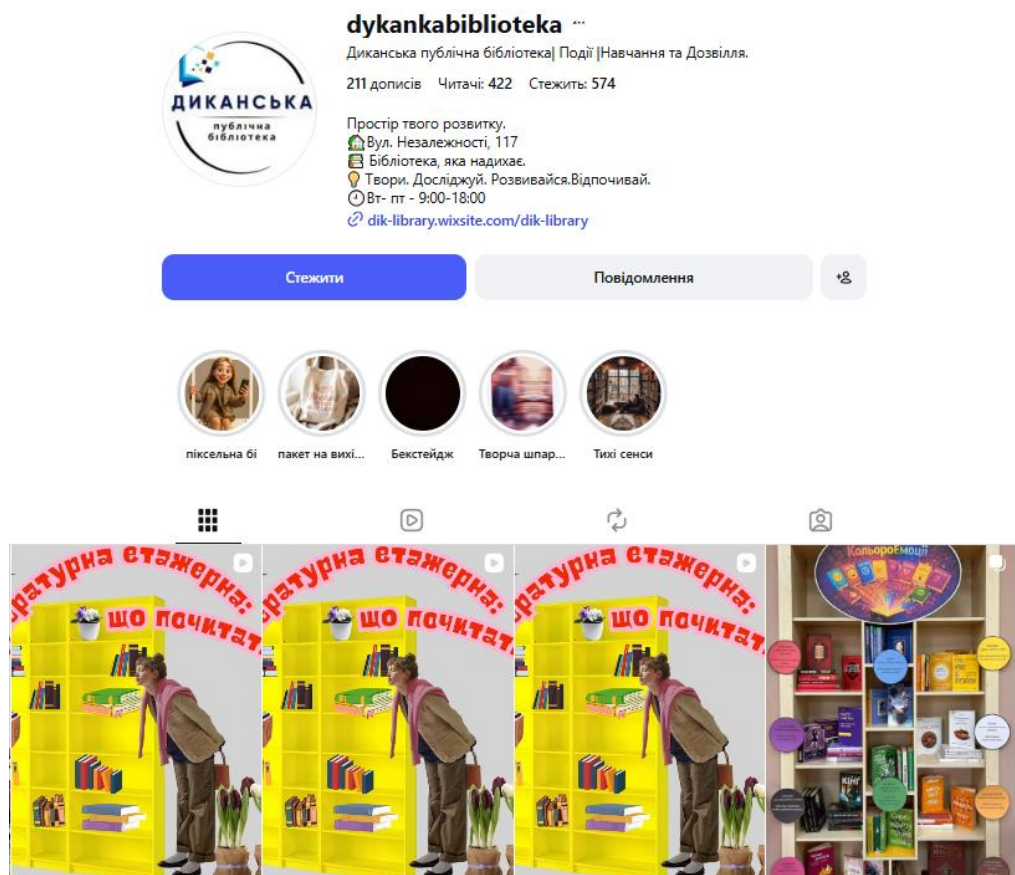


Рисунок 2.4 – Сторінка Диканської публічної бібліотеки в Instagram [17]

Під описом профілю закріплено актуальні історії, що згруповані за рубриками «Піксельна бі...», «Пакет на вихі...», «Бекстейдж», «Творча шар...», «Тихі сенси». Слід зауважити, що дописи сторінки продубльовано з профілю бібліотеки на Facebook. На сторінці також представлено книжкові викладки, тематичні добірки і матеріали, пов'язані з популяризацією літератури.

Канал на YouTube доповнює сайт і сторінки бібліотеки в соціальних мережах, водночас розширюючи можливості дистанційної взаємодії з користувачами. Основу каналу складають блоки «Головна», «Відео», «YouTube Shorts», «Курси» (рис. 2.5).

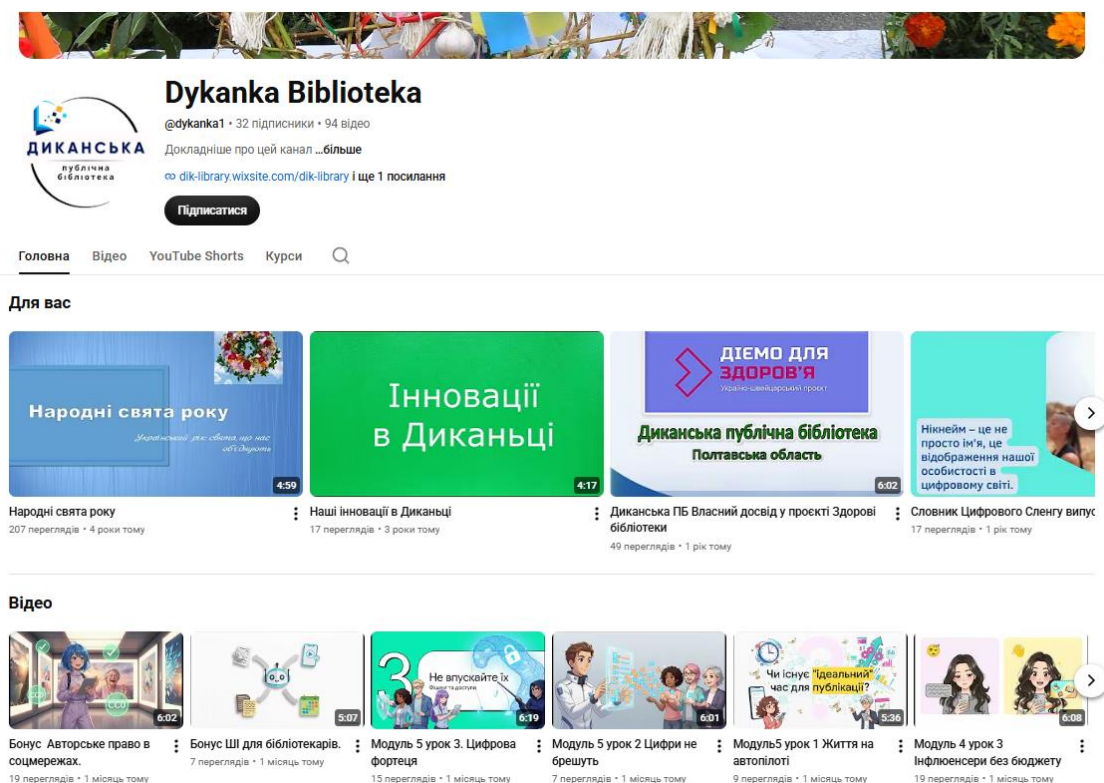


Рисунок 2.5 – Канал Диканської публічної бібліотеки на YouTube [47]

Зміст каналу різноплановий. Наприклад, у добірці «Для вас» представлено відео «Народні свята року», «Наші інновації в Диканьці», «Диканська ПБ. Власний досвід у проєкті Здорові бібліотеки», які популяризують краєзнавство, традиційну культуру та проєктну діяльність установи. Окремим блоком виокремлено навчальні відео, зокрема матеріали з цифрової грамотності, наприклад, «Бонус ШІ про авторське право в соцмережах», «Модуль 5 урок 3. Цифрова фортеця», «Модуль 5 урок 2. Цифри не брешуть». Тобто канал використовують як освітню платформу для підвищення цифрової, медійної чи інформаційної компетентності користувачів.

Аналіз кількості підписників на акаунти бібліотеки у соціальних мережах (рис. 2.6) показав, що найпопулярнішим ресурсом є сторінка на Facebook (1 тис. підписників), менш активно відвідують профіль в Instagram (422 читача), а канал на YouTube охоплює мізерну кількість користувачів (32 відвідувача).

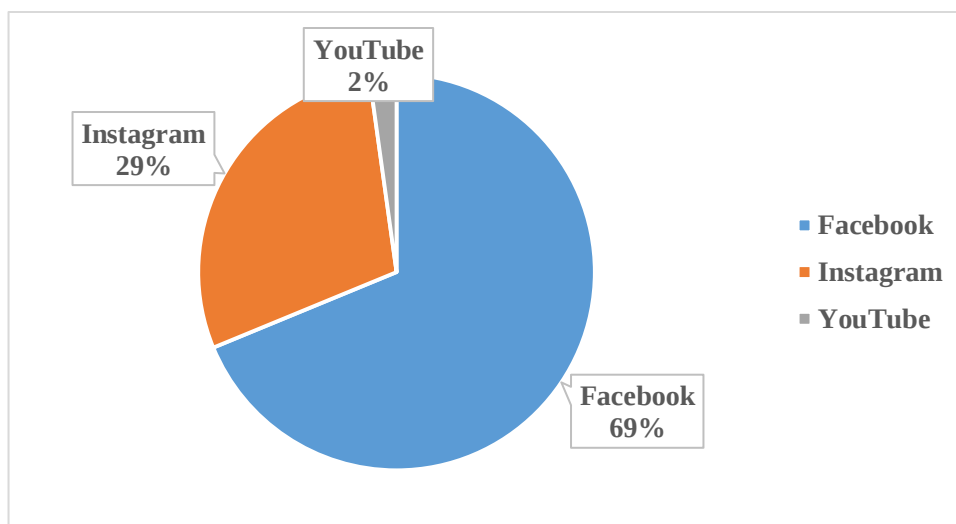


Рисунок 2.6 – Аналіз популярності цифрових ресурсів Диканської ПБ
Розроблено автором за матеріалами [16; 17; 47]

Зауважимо, що за даними Соціального паспорта Диканської територіальної громади [37] чисельність населення громади становила приблизно 18 062 особи, з яких 15 278 осіб належать до вікової групи старших 18 років. Відповідно сторінка бібліотеки у Facebook охоплює приблизно 6,67 % дорослих мешканців громади, Instagram-сторінка – 2,81 %, а канал на YouTube лише 0,21 % (рис. 2.7).

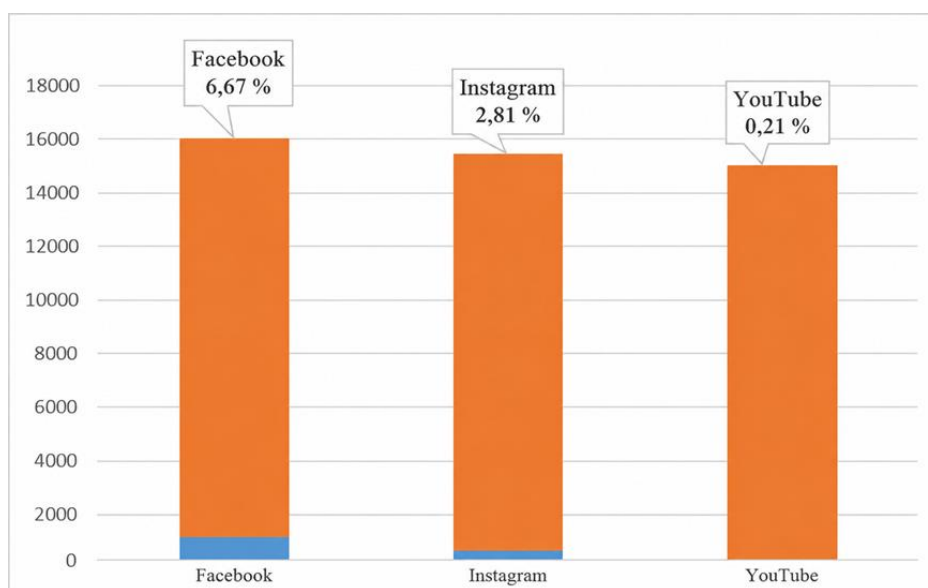


Рисунок 2.7 – Популярність цифрових каналів бібліотеки серед дорослих мешканців Диканської громади
Розроблено автором за матеріалами [37; 16; 17; 47]

У блозі Диканської публічної бібліотеки (рис. 2.8) розміщено історії, фотозвіти, тематичні матеріали й архів публікацій за різні роки. У верхній частині розміщено назву, а під нею – горизонтальне меню з посиланнями на сторінки у соціальні мережі. На сторінці можна знайти матеріали за період від 2011 до 2026 року, що свідчить про тривале й систематичне ведення ресурсу [6].

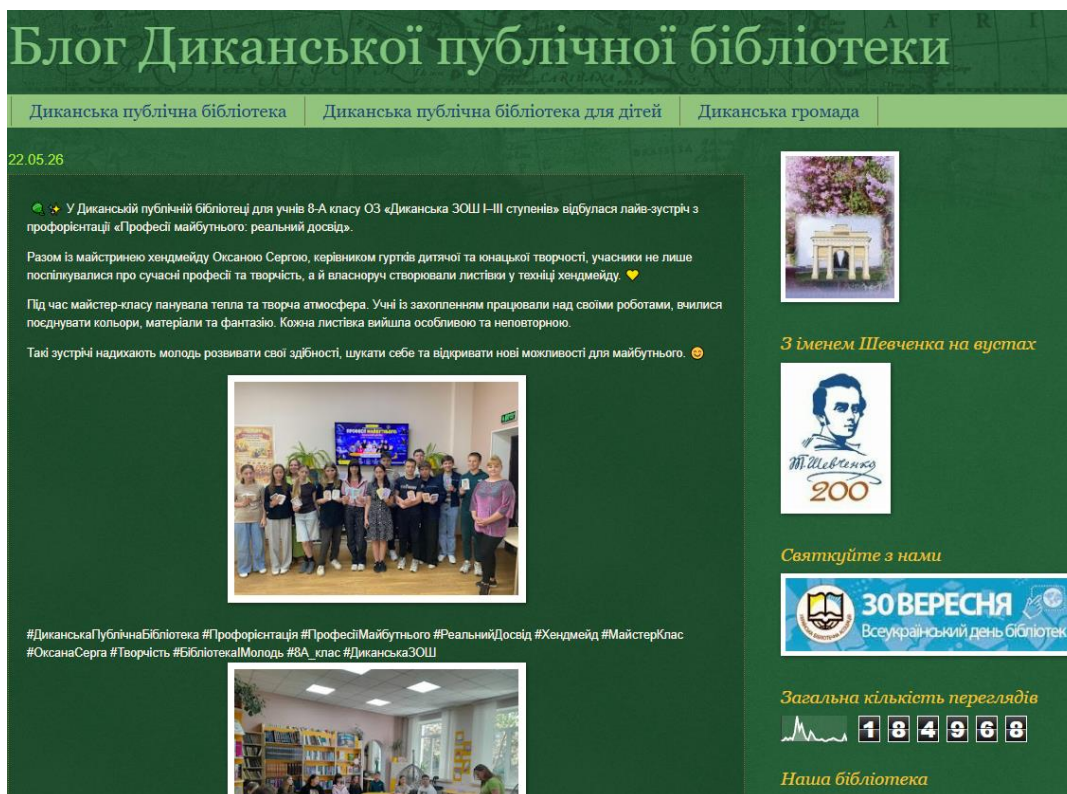


Рисунок 2.8 – Блог Диканської публічної бібліотеки

Праворуч розташовано секцію з тематичними банерами, лічильником загальної кількості переглядів, а також рубрикою «Наша бібліотека». В основній частині опубліковано новинні дописи. Наприклад, 22.05.2026 створено допис про профорієнтаційну зустріч зі школярами «Професії майбутнього: реальний досвід». У блозі також передбачено розділ «Прихильники», який демонструє наявність аудиторії, яка стежить за оновленнями ресурсу.

З огляду на дослідження О. Гришка, Диканській ПБ доцільно запозичити зарубіжний досвід ведення бібліотечних блогів, зокрема

перейняти персоналізований стиль подання, використання тегів, корисних посилань і орієнтацію на діалог з читачами [12, с. 169]

Отже, цифровий імідж Диканської публічної бібліотеки сформовано через систему онлайн-ресурсів, зокрема офіційний сайт, блог, сторінки у Facebook та Instagram, а також канал на YouTube. Найчастіше їхні публікації стосуються проведених заходів, книжкових виставок, творчих зустрічей, майстер-класів, проєктної діяльності і культурних подій. Водночас проблемними аспектами є нерівномірна активність на різних платформах, недостатня впізнаваність візуального стилю, відсутність каналу в Telegram і TikTok, обмежена кількість відгуків, недостатня оптимізація сайту для пошукових систем і відсутність цілісної рубрикації.

Подальше посилення її іміджу можливе через оновлення чи розроблення нового сайту, уніфікацію візуального стилю, регулярне ведення соціальних мереж, створення постійних рубрик, більш активне використання відеоконтенту, збирання онлайн-відгуків і налаштування локальної пошукової оптимізації. Суголосні з думкою Г. Салати, що ці інструменти створюють умови для розширення спектру інформаційних і культурних послуг, а також усувають бар'єри у комунікації бібліотеки з користувачами [34, с. 33].

Крім того, Диканській публічній бібліотеці слід розробити цілісну бренд-стратегію для позиціонування у цифровому середовищі, яка має охоплювати єдиний фірмовий стиль сайту й соціальних мереж, використання гасла, уніфіковане графічне оформлення публікацій і створення контенту, що формує емоційний зв'язок із користувачами [21, с. 150–151].

2.2. Оновлення вебсайту як обов'язковий етап модернізації бібліотеки

Цифровий медіапростір змінює способи представлення бібліотеки та вимагає від неї активнішої онлайн-взаємодії з користувачами. О. Мар'їна

наголошує, що за таких умов вебсайт має бути гнучким ресурсом, який здатний оперативно оновлюватися, презентувати послуги, інтегрувати мультимедійний контент і підтримувати комунікацію з аудиторією [28, с. 76]. Наведені міркування підтверджують необхідність оновлення наявного вебресурсу Диканської ПБ.

З огляду на застаріле інформаційне наповнення, традиційний дизайн і обмежену функціональність, наявний сайт досліджуваної книгозбірні варто замінити на новий сучасний вебресурс.

Важливим етапом створення вебсайту є вибір методу розроблення:

- 1) використання систем керування контентом;
- 2) застосування онлайн-конструкторів;
- 3) комплексний підхід із серверною частиною та базою даних;
- 4) ручне конструювання за допомогою HTML, CSS і JavaScript [40].

Найпоширеніший метод – проєктування сайту за допомогою CMS (системи управління контентом), до яких відносять WordPress, Joomla, Drupal. Всі зміни, зокрема додавання новин, сторінок, зображень, документів, можна реалізувати через адміністративну панель без редагування коду. Такі системи використовують готові шаблони, потребують налаштування безпеки, оновлення компонентів і можуть працювати повільніше через зайві модулі.

Сайт також можна побудувати за допомогою онлайн-конструкторів Wix, Tilda, Webflow або Google Sites [3]. Цим методом передбачається використання візуального редактора для формування сторінок з готових блоків, налаштування кольорів, шрифтів, зображень та розташування елементів. Основними перевагами конструкторів сайтів є: доступність, простота, швидкість запуску, мінімальні витрати [22; 41]. Водночас, застосування конструкторів має суттєві обмеження: немає повного доступу до коду, складніше реалізувати нестандартну авторську логіку, залежність сайту від платформи-конструктора. Крім того, деякі функції доступні лише в платних тарифах [19; 40].

Комплексне розроблення клієнтської частини, серверної логіки та бази даних сайту передбачає використання Node.js, PHP, Python, Laravel, Django, MySQL, PostgreSQL, MongoDB, за допомогою яких будують блоки авторизації, особисті кабінети, електронний каталог, онлайн-бронювання книг, адміністративну панель та ін.

Ручне розроблення за допомогою HTML, CSS і JavaScript уможливлює самостійне створення структури сторінок, оформлення інтерфейсу й інтерактивних елементів. У цьому випадку HTML використовують для побудови основи вебсторінки, CSS забезпечує налаштування її зовнішнього вигляду, кольорів, шрифтів, розташування блоків і адаптивності, а JavaScript будує динамічні елементи сайту для інтерактивної взаємодії з користувачем [19; 40]. Запропонований метод дає повний контроль над усіма елементами проєкту, дозволяє створити унікальний дизайн і не залежати від готових шаблонів або сторонніх систем.

За допомогою комплексного застосування технологій програмування розроблено новий сайт Диканської ПБ з головною панеллю, сторінками про бібліотеку, ресурси, краєзнавство, афішами та контактами, а також додано каталог книг, фільтрацію, форми, панель доступу, перемикання теми, зміну розміру шрифту тощо. Самостійне використання HTML5, CSS3 і JavaScript забезпечило повний контроль над вебресурсом, а саме:

- HTML уможливив сформувані структуру сайту: навігаційне меню, головний вміст сторінок, секції новин, каталог, афіші подій, краєзнавчих матеріалів, контактів;

- CSS3 використано для візуального оформлення сайту, адаптивної верстки та створення різних режимів відображення. У таблиці стилів визначено кольорову палітру, відступи, тіні, сітки, картки, кнопки, форми, навігацію, адаптивні медіа-запити та стани інтерактивних елементів;

- JavaScript, за допомогою якого реалізовано інтерактивні елементи сайту: мобільне меню, панель доступності, фільтрація каталогу книг,

обробка форм, відкриття модальних вікон, відображення повідомлень і графіку роботи бібліотеки [40].

Структуру головної сторінки вебсайту (рис. 2.9) побудовано так, щоб відвідувач швидко ознайомився з графіком роботи, послугами, новинами, каталогом, афішею подій і контактною інформацією. Дизайн вебсайту розроблено відповідно до правил UI дизайну, які визначено в статті А. Салтикової, щодо вибору палітри кольорів і правильних шрифтів, поділу тексту на абзаци, використання якісних зображень й адаптивності [35, с. 90].

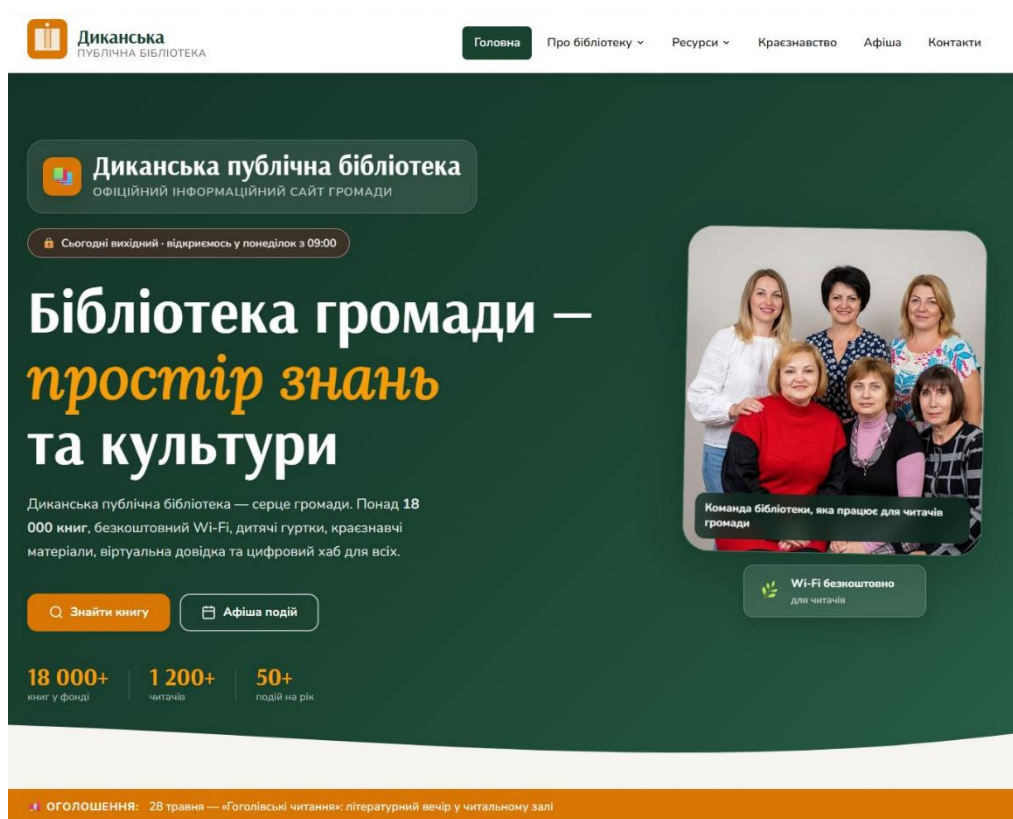


Рисунок 2.9 – Головна сторінка нового сайту Диканської публічної бібліотеки

Розроблено такі розділи сторінки: «Про бібліотеку», «Ресурси», «Краєзнавство», «Афіша» та «Контакти».

На основному банері подано короткий опис закладу, статистичні дані про книжковий фонд, кількість читачів і подій, а також кнопки швидкого переходу до каталогу та афіші. Додатково реалізовано вікно динамічного показу режиму роботи бібліотеки, яке змінюється залежно від дня тижня та

часу. Крім того, на сторінці також є блок оголошень, новини, попередній перегляд електронного каталогу, краєзнавчий банер і список подій.

Окрему увагу приділено цифровій доступності – адаптації сайту до потреб людей з різними обмеженнями, включаючи фізичні, сенсорні та когнітивні [18]. Зокрема, передбачено панель зміни теми, контрастний режим (рис. 2.10), збільшення або зменшення шрифту. Крім того, у структурі сторінки використано семантичні HTML-теги, підписи для екранних читачів і помітні стани фокуса для навігації з клавіатури.

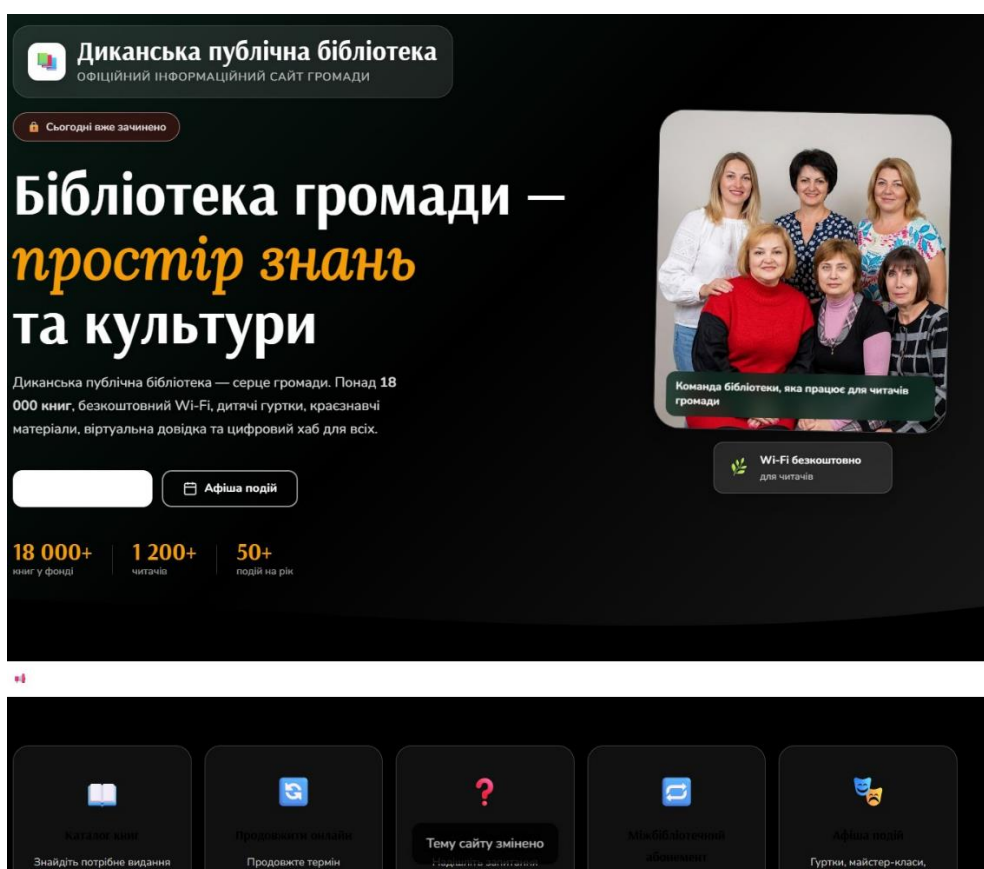


Рисунок 2.10 – Контрастний режим перегляду

Також на головній сторінці розміщено блок з окремих карток (рис. 2.11), кожна з яких представляє певний напрям роботи закладу: каталог книг, онлайн-продовження користування книгою, афішу подій, краєзнавчі матеріали, цифровий хаб і додаткові бібліотечні послуги.

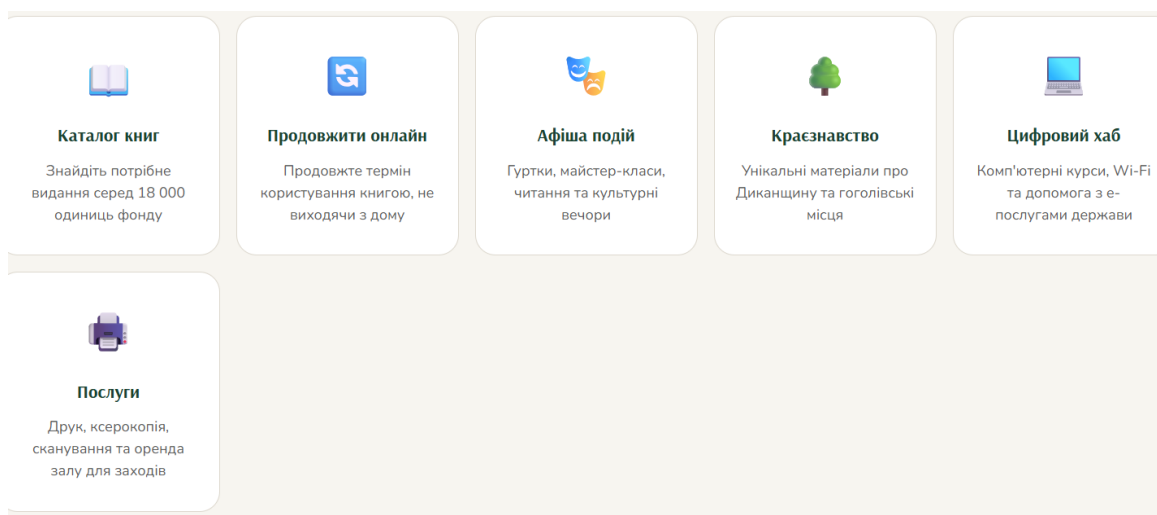


Рисунок 2.11 – Функціональний блок сайту

Блок «Останні події та оголошення» (рис. 2.12) створено з метою інформування про актуальні новини, заплановані заходи, оновлення книжкового фонду та освітні ініціативи бібліотеки. Він складається з окремих записів, які містять категорію новини, дату, назву, короткий опис і посилання «Докладніше».

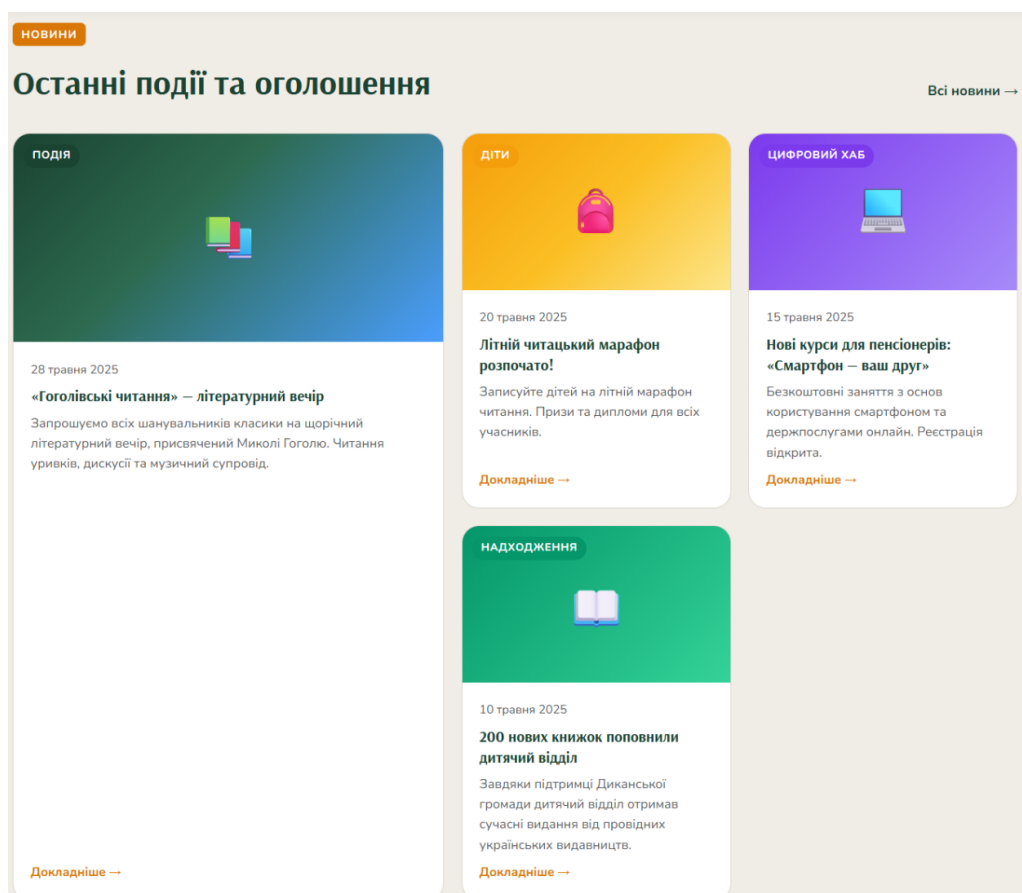


Рисунок 2.12 – Секція «Останні події та оголошення»

На головній сторінці передбачено пошуковий рядок «Знайдіть вашу книгу», який відкриває доступ до електронного каталогу (рис. 2.13). Користувач може ввести назву книги або автора в пошукове поле, а також обрати потрібну категорію літератури. Після цього система відображає відповідні видання.

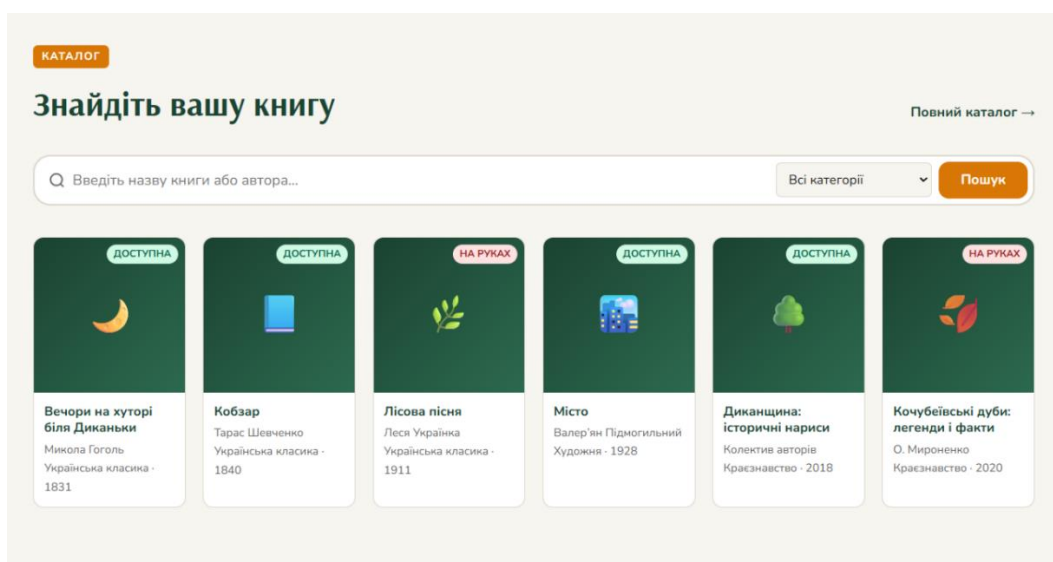


Рисунок 2.13 – Демонстрація електронного каталогу

Важливо зазначити, що цей каталог є демонстраційною версією, а не повноцінною базою даних. Його створено для показу принципу роботи електронного пошуку, сортування і фільтрування запитів, а також відображення інформації про видання на сайті. У реальному використанні такий розділ може бути підключений до повної бази книжкового фонду.

У каталозі кожне видання подано у вигляді окремого візуального елемента з назвою, автором, категорією, роком видання і статусом доступності.

Додатково розміщено розділ «Афіша» (рис. 2.14), у якому подано перелік запланованих подій із зазначенням дати, категорії, назви, часу проведення, місця та умов участі. Наприклад, на травень анонсовано літературний вечір «Гоголівські читання», дитячий майстер-клас, курс з безпечного користування інтернетом та краєзнавча виставка.

Читачі за допомогою такої інформації заздалегідь дізнаються про культурні, освітні й краєзнавчі заходи. Формування цього розділу підкреслює роль бібліотеки як активного громадського простору, де проводяться події для різних вікових груп.

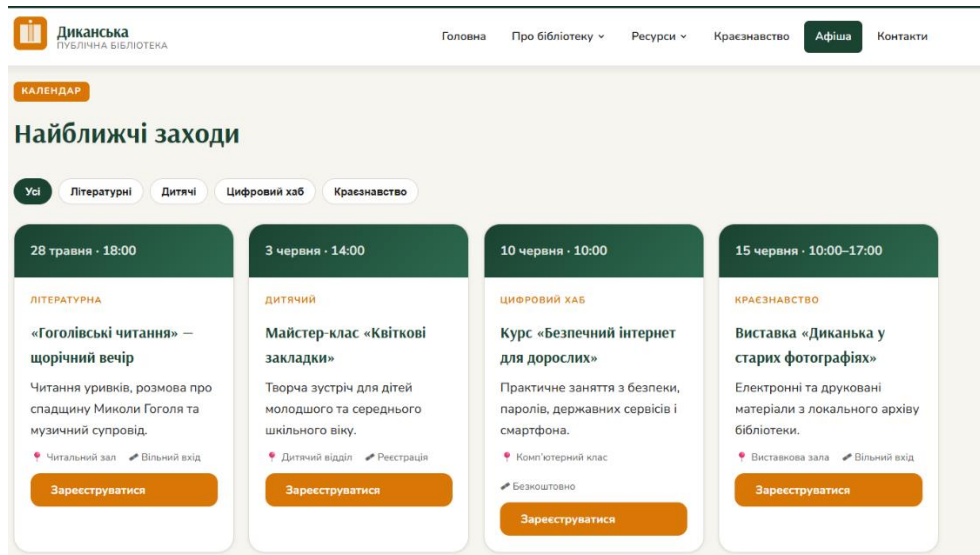


Рисунок 2.14 – Розділ «Афіша»

У розділі «Про бібліотеку» (рис. 2.15) розміщено розділ «Правила користування», де визначено умови видачі книг, обов’язки користувачів, регламент роботи читального залу та умови доступу до безкоштовного Wi-Fi і цифрового хабу. Також там наявна секція «Офіційні матеріали», де розміщено статут установи, річний звіт і політику доступності.

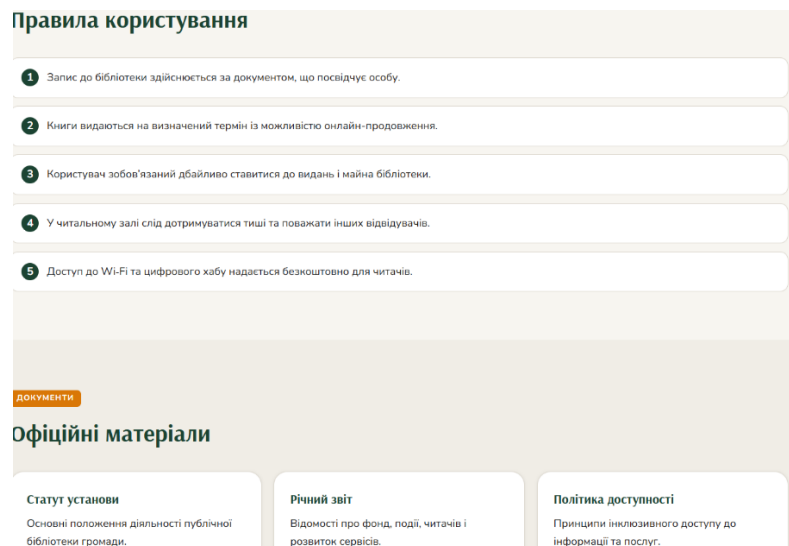


Рисунок 2.15 – Розділ «Про бібліотеку»

На сторінці «Ресурси» (рис. 2.16) розміщено форму «Продовжити книгу онлайн» для продовження терміну користування книгою без особистого відвідування закладу. У формі необхідно вказати такі дані: ПІБ читача, номер телефону, назву книги та номер читацького квитка.

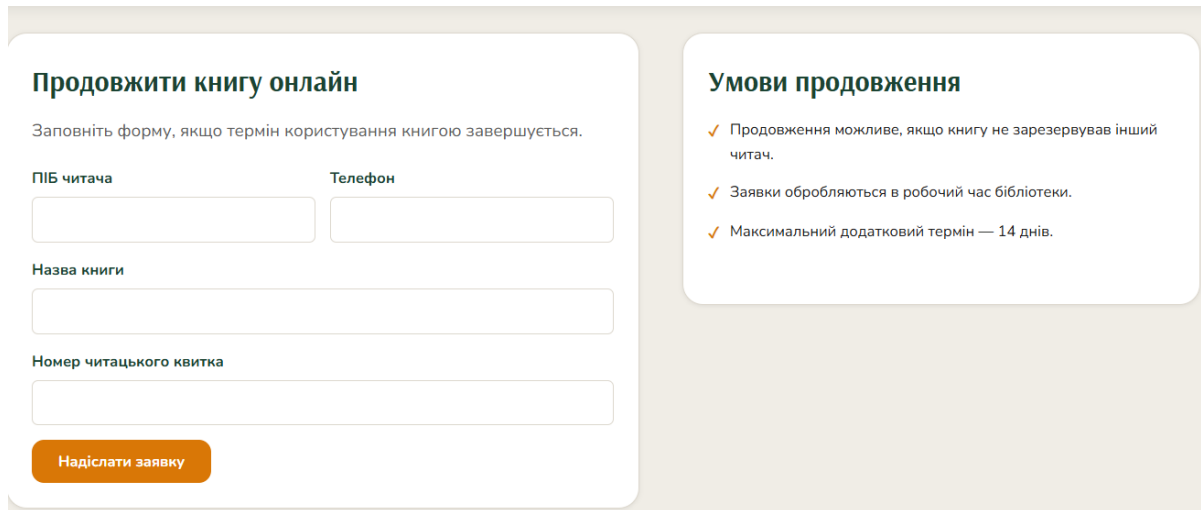


Рисунок 2.16 – Форма «Продовжити книгу онлайн»

Крім того, на сторінці створено онлайн-сервіс «Замовити книгу через міжбібліотечний абонемент» (рис. 2.17), структура якого дозволяє бібліотекарю точніше ідентифікувати потрібне видання і перевірити можливість його отримання через партнерські бібліотечні фонди.

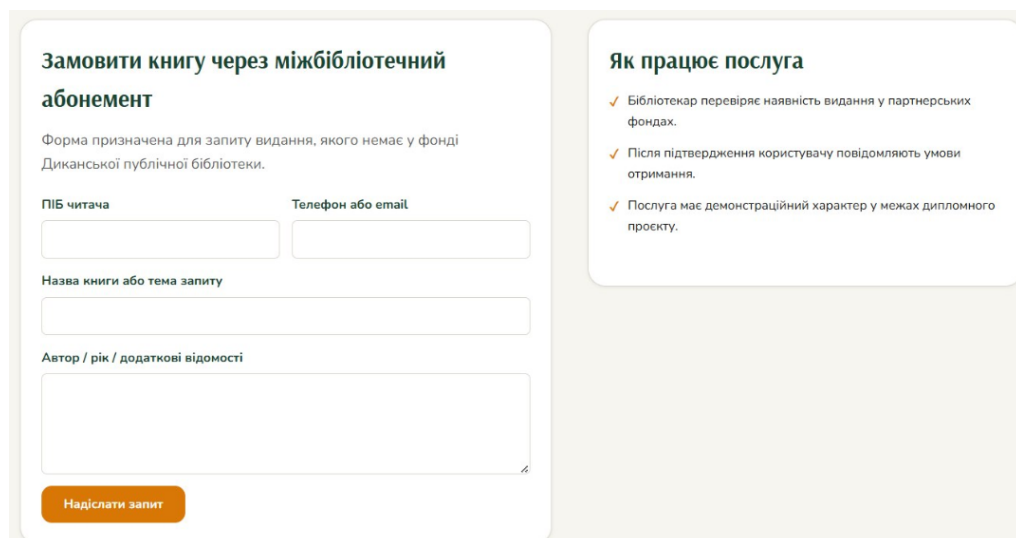


Рисунок 2.17 – Форма «Замовити книгу через міжбібліотечний абонемент»

На сторінці «Краєзнавство» (рис. 2.18) розміщено розділ «Електронна галерея», який презентує матеріали, пов'язані з історією та культурною спадщиною Диканщини. Тематичні напрями: Кочубеївські дуби, архівні фото, історичні споруди та гоголівська спадщина.

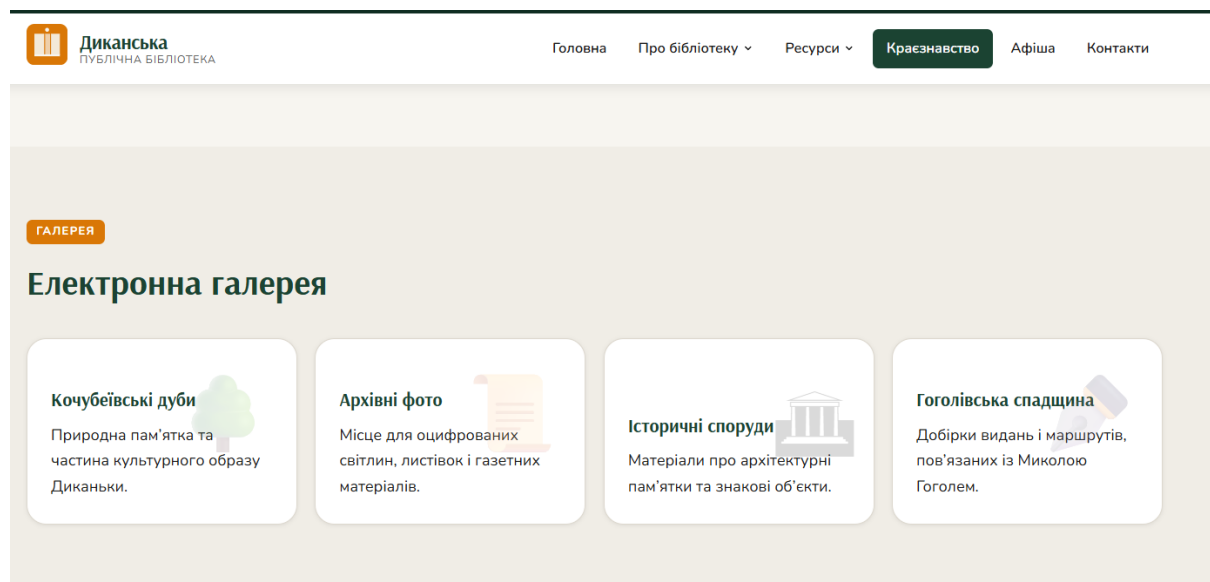


Рисунок 2.18 – Розділ «Краєзнавство»

У розділі «Контакти» (рис. 2.19) користувач може знайти адресу установи, номер телефону, електронну пошту, посилання на сторінки у соціальних мережах і графік роботи.

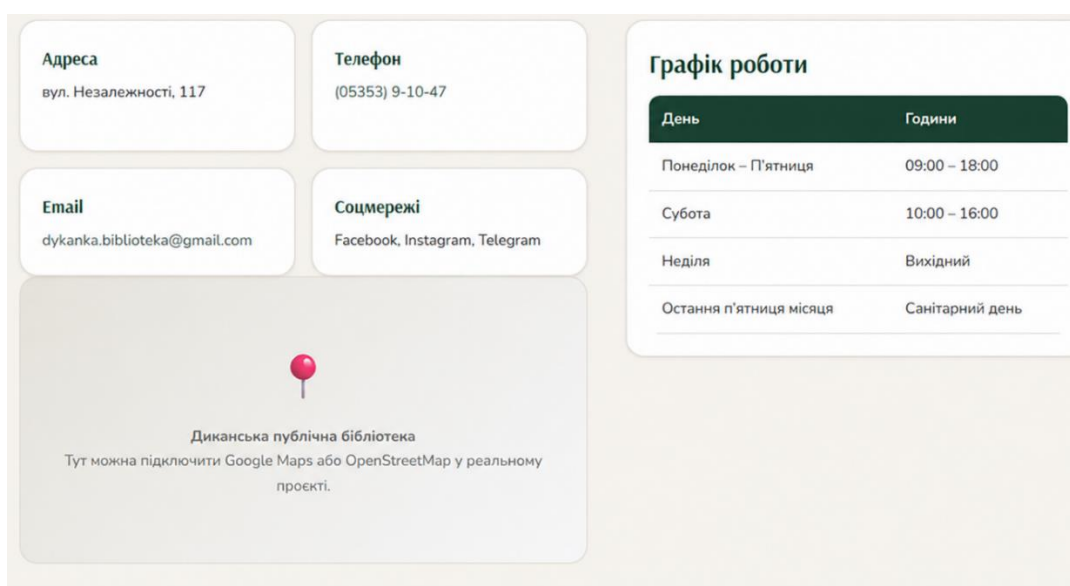


Рисунок 2.19 – Розділ «Контакти»

Додатково, в розділі «Контакти» створено форму «Замовити віртуальну довідку» (рис. 2.20), за допомогою якої користувач може подати онлайн-запит до бібліотеки. Форма складається з поля для імені, електронної пошти або телефону, вибору теми довідки і введення тексту запиту.

Рисунок 2.20 – Форма «Замовити віртуальну довідку»

У верхній панелі сайту розміщено лічильник переглядів (рис. 2.21), на якому фіксується активність відвідувачів, що надалі дозволить оцінити зацікавленість користувачів контентом бібліотечного вебресурсу.

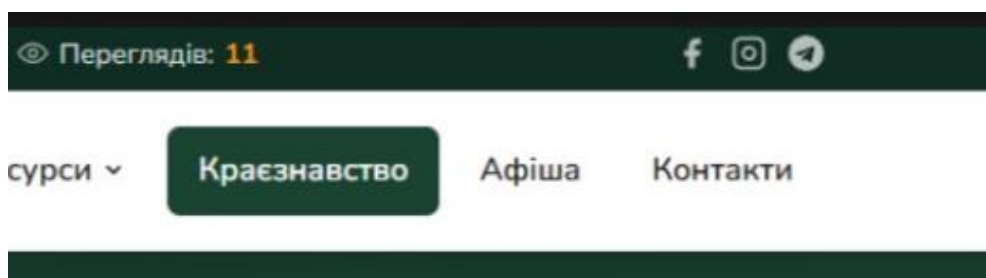


Рисунок 2.21 – Лічильник переглядів

Після розроблення вебсайту важливим етапом є його публікація в мережі Інтернет. Для цього можна використати спеціальні хостингові платформи для статичних сайтів, наприклад, Netlify, Vercel або GitHub Pages. Вони уможливають розміщення сайту, створеного за допомогою HTML, CSS і JavaScript, без налаштування власного сервера. У роботі

використано платформу Netlify, яка має такі переваги: швидке завантаження статичних сторінок, захищене HTTPS-з'єднання, перегляд попередніх версій сайту [48].

У табл. 2.1 подано оцінку ефективності нового сайту Диканської публічної бібліотеки за основними критеріями результативності вебтехнологій.

Таблиця 2.1

Оцінка ефективності нового сайту Диканської публічної бібліотеки

Критерій	Форма реалізації	Оцінка ефективності
Продуктовий ефект	На сайті представлено віртуальну довідку, замовлення книги через міжбібліотечний абонемент, рекомендаційні списки, афішу подій та контакти.	Висока
Технологічний ефект	Створено: – онлайн-форми для дистанційного подання запитів; – посилання на соціальні мережі для омніканальної взаємодії; – лічильник переглядів для визначення активності відвідувачів.	Достатня
Функціональний ефект	Сайт виконує презентаційну, інформаційну, сервісну та комунікаційну функції. Розділи «Головна», «Про бібліотеку», «Ресурси», «Краєзнавство», «Афіша», «Контакти» формують логічну структуру.	Висока
Соціальний ефект	Ресурс надає онлайн-доступ бібліотечних послуг для мешканців громади. На сайті можна дистанційно отримати інформацію, поставити запитання або замовити довідку.	Висока
Якість	Сайт має сучасний дизайн, стриману кольорову гаму, зрозумілу навігацію, контактну панель і форми звернення. Водночас потребує регулярного оновлення контенту.	Достатня
Безпека	Доцільно до форм додати підтвердження згоди на оброблення персональних даних.	Низький
Інтегрованість	Сайт поєднано із сторінками бібліотеки у соціальних мережах.	Достатній
Надійність	Надійність залежить від стабільної роботи сторінок, справності онлайн-форм, коректності посилань. Потрібна регулярна технічна перевірка.	Достатній

Розроблено автором

Розроблений сайт книгозбірні загалом має високий рівень оцінки за критеріям ефективності вебтехнологій. Найкраще реалізовано продуктовий, функціональний і соціальний показники. Надалі необхідно покращувати захист персональних даних, регулярно оновлювати контенти та інтегрувати ресурс з усіма електронними сервісами закладу.

Отже, цифровий імідж Диканської ПБ представлено за допомогою офіційного сайту, блогу, сторінок у Facebook, Instagram та YouTube. Перевагами образу книгозбірні є наявність кількох онлайн-платформ, відкриті контактні дані, висвітлення культурно-освітньої роботи і використання фото- й відеоконтенту. Водночас проблемними аспектами залишаються відсутність єдиного візуального стилю, нерегулярність публікацій, розрізнений характер контенту, слабка пошукова оптимізація сайту і недостатня кількість онлайн-відгуків.

Для посилення позиціювання іміджу бібліотеки рекомендовано розробити єдиний фірмовий стиль для сайту й соціальних мереж; оновити сайт, покращити його навігацію та налагодити адаптивну версію для мобільних пристроїв; створити профілі в інших мережах для швидкого інформування громади.

У роботі реалізовано одну із пропозицій, зокрема спроектовано вебсайт, який має сучасний дизайн, зрозумілу структуру, адаптивну верстку та демонстраційний функціонал електронного каталогу. У подальшому сайт можна розширити за допомогою підключення повноцінної бази даних книжкового фонду, адміністративної панелі, онлайн-бронювання книг і реальної інтеграції з картографічними сервісами.

ВИСНОВКИ

Результати розв'язання визначених дослідницьких завдань дають підстави стверджувати про реалізацію мети та уможливають формулювання таких висновків.

1. Проаналізовано основні напрями використання вебтехнологій у роботі публічної бібліотеки. Запропоноване авторське визначення поняття «бібліотечна цифровізація», яке трактується як процес упровадження цифрових технологій у різні напрями бібліотечної діяльності з метою збирання, обробки, зберігання, передавання та представлення інформації.

Встановлено, що цифровізація охоплює провідні напрями діяльності закладу: збирання та генерування інформаційних ресурсів, організацію обслуговування, культурно-просвітницьку роботу, соціокультурну діяльність, науково-методичне забезпечення та управління.

У роботі визначено, що найпоширенішими є дві групи вебтехнологій:

- 1) вебсервіси для розвитку комунікації та інформування;
- 2) технології створення і розміщення інформаційних ресурсів.

До першої групи належать електронна пошта, сервіси повідомлень, відеоконференції, RSS-сервіси, пошукові системи, хмарні обчислення, браузері та вебсервери; до другої – вебсайти, блоги, соціальні мережі, подкасти, фото- й відеохостинги, електронні сховища, цифрові та електронні бібліотеки.

2. Визначено завдання, структуру та контентне наповнення вебсайту бібліотеки. Встановлено, що цифровий імідж бібліотеки формується через її віртуальну присутність: вебсайти, соціальні мережі, блоги, месенджери, відеохостинги та ін. Бібліотечний сайт розглянуто як інтегрований онлайн-ресурс і маркетинговий інструмент для просування інформаційно-бібліотечних продуктів і послуг, контент якого умовно поділяють на:

– загальну інформацію, до якої належать історія установи, контакти, графік роботи, документи й правила користування;

- унікальний контент, зокрема відомості про ресурси, послуги, події, колекції та краєзнавчі матеріали;
- пошуковий складник – система швидкого доступу до потрібної інформації.

У роботі підкреслено, що головна мета офіційного сайту бібліотеки полягає у залученні користувачів і стимулюванні повторного звернення до їхнього ресурсу. Цьому сприяють продуманий дизайн, зручна навігація, якісна пошукова система, актуальні контакти, адаптивність, кросбраузерність, можливість зворотного зв'язку, вебаналітика, кнопки поширення тощо.

3. Схарактеризовано діяльність Диканської публічної бібліотеки та визначено інструменти її представлення в інформаційному просторі. Диканська ПБ є центральною установою культурно-освітньої інфраструктури Диканської селищної ради. Встановлено, що більшість відділів Диканської ПБ обслуговують відвідувачів безпосередньо в її приміщенні, тобто у фізичному просторі.

У віртуальному просторі бібліотеку представлено офіційним сайтом, блогом, сторінками у Facebook та Instagram, а також каналом на YouTube.

Сайт виконує роль онлайн-представництва, яке містить загальні відомості про установу, її послуги, клуби, гуртки, виставки й інші культурно-просвітницькі події. Ресурс характеризується чітким структуруванням інформації за тематичними розділами, а також наявністю посилань на сторінки Диканської ПБ у соціальних мережах. Водночас змістовне наповнення сайту застаріле і фрагментоване, дизайн шаблонний та не відповідає вимогам адаптивної верстки, відсутні онлайн-каталог і система пошуку, складна навігація. Крім того, контент вебресурсу дублюється з інших цифрових каналів книгозбірні.

Аналіз присутності Диканської ПБ у віртуальному просторі засвідчив, що найпопулярнішим каналом є сторінка на Facebook, а допоміжними – блог, профілі в Instagram і YouTube, які не демонструють сталої динаміки

оновлення та мають обмежений вплив на формування цілісного цифрового іміджу установи.

4. Зіставлено основні методи конструювання вебресурсів і визначено оптимальний спосіб для створення нового сайту Диканської публічної бібліотеки. На підставі проведеного аналізу існуючих підходів до розроблення вебсайтів для реалізації моделі нового сайту було обрано ручне конструювання за допомогою HTML, CSS і JavaScript. Це дало змогу створити демонстраційну модель сучасного сайту з адаптивною версткою, зрозумілою структурою, формою віртуальної довідки, сервісом замовлення книги через міжбібліотечний абонемент, рекомендаційними списками та ін.

Після розроблення сайту передбачено його публікацію за допомогою платформи Netlify, яка забезпечує швидке завантаження статичних сторінок, захищене HTTPS-з'єднання та перегляд попередніх версій.

Проведене оцінювання розробленого сайту за критеріями ефективності вебтехнологій доводить, що найкраще реалізовано продуктивний, функціональний і соціальний показники. Подальшого вдосконалення потребують захист персональних даних, регулярне оновлення контенту та інтеграція ресурсу з усіма електронними сервісами бібліотеки.

Отже, створена модель сайту відповідає універсальній моделі бібліотечного вебресурсу, адже поєднує основні інформаційні й сервісні складники. У її структурі передбачено розділи з відомостями про книгозбірню, її ресурси, послуги, події, краєзнавчі матеріали та контактні дані. Крім того, реалізовано елементи зворотного зв'язку, зокрема форму віртуальної довідки, сервіс замовлення книги через міжбібліотечний абонемент і посилання на сторінки установи у соціальних мережах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк А. С., Пасічник Н. Р. Характеристики якісного вебсайту. *Сучасні комп'ютерні інформаційні технології*: матеріали V Всеукраїнської школи-семінару молодих вчених і студентів (м. Тернопіль, 22–23 травня 2015 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2015. С. 81–82.
2. Бачинська Н., Касьян В. Маркетингові комунікації в умовах цифрової трансформації публічних бібліотек України. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2024. № 14. С. 10–19. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.14.2024.318283>.
3. Безкоштовні платформи для створення сайтів. *Massimo*. URL: <https://massimo.in.ua/bezkoshtovni-platformy-dlia-stvorennia-saytiv/> (дата звернення: 15.03.2026).
4. Бережна К. С. Публічні бібліотеки України: вектори модернізації в інформаційному суспільстві : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.03; Харківська держ. акад. культури. Харків, 2018. 23 с.
5. Бібліотечні послуги: облік, статистика, ефективність : науково-методичний посібник / уклад.: О. Яковенко, А. Венідиктова ; відп. ред. О. Василенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 132 с.
6. Блог Диканської публічної бібліотеки. *Blogspot*. URL: <https://dik-library.blogspot.com/> (дата звернення: 01.03.2026).
7. Вовк Н., Жаворонко С. Позиціонування бібліотеки у молодіжному інтернет-середовищі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 2. С. 23–32.
8. Галузінський Б. О., Веремчук О. В. Вебсайти бібліотек: основне призначення та вимоги до них. *Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці*: тези доп. II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5 травня 2023 року. Надвірна: ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», 2023. С. 76–78. URL: <http://dspace->

s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10398/1/LIBRARY_WEBSITES.pdf
(дата звернення: 15.03.2026).

9. Горбань Ю. І., Гайсинюк Н. А. Оптимізація вебсайту бібліотеки закладу вищої освіти для покращення доступу до інформаційних ресурсів. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 2. С. 83–90. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.2.2023.284669>.

10. Горбань Ю. І., Касьян В. В., Гайсинюк Н. А. Формування іміджу бібліотеки закладу вищої освіти в цифрову епоху. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2025. Вип. 15. С. 68–81. DOI: [10.31866/2616-7654.15.2025.335075](https://doi.org/10.31866/2616-7654.15.2025.335075).

11. Горбань Ю. І., Касьян В. В., Прокопенко Л. І. Напрями адаптації публічних бібліотек України в цифровому суспільстві. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2025. Вип. 67. С. 112–124. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.08>

12. Гришко О. Формування іміджу бібліотеки в молодіжному середовищі: український та світовий досвід. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2025. № 15. С. 164–174. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.15.2025.335088>.

13. Гранчак Т., Скітер Т. Інтернет-маркетинг у діяльності бібліотек України. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2019. № 4. С. 36–55. DOI: [10.31866/2616-7654.4.2019.187817](https://doi.org/10.31866/2616-7654.4.2019.187817).

14. Денбновецький С. О. Цифрова трансформація українських бібліотек в умовах глобалізаційних перетворень. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 1. С. 26–33.

15. Диканська публічна бібліотека. URL: <https://dik-library.wixsite.com/dik-library> (дата звернення: 15.03.2026).

16. Диканська публічна бібліотека. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/dykanka.library/> (дата звернення: 15.03.2026).

17. Диканська публічна бібліотека. *Instagram*. URL: <https://www.instagram.com/dykankabiblioteka/?g=5> (дата звернення: 15.03.2026).

18. Доступність вебсайтів (Web Accessibility): створення інклюзивного інтернету. *IT-рейтинг України*. URL: <https://it-rating.ua/dostupnist-veb-saytiv-web-accessibility-stvorenniya-inklyuzivnogo-internetu> (дата звернення: 15.03.2026).

19. Етапи створення сайту. *Web<case>*. URL: <https://webcase.com.ua/uk/blog/iz-chego-sostoit-razrabotka-sajta/> (дата звернення: 26.05.2026).

20. Івашкевич О. В. Цифрова трансформація бібліотек України: сьогодення та перспективи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 2. С. 50–56.

21. Касьян В. В. Брендинг як складова маркетингової діяльності сучасної бібліотеки: український та зарубіжний досвід. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2024. № 66. С. 144–152. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.066.11>.

22. Конструктори сайтів: які бувають та як обрати. *UKRAINIAN DIGITAL COMMUNITY*. URL: <https://ukrainiandigital.com/konstruktory-saytiv-iaaki-buvaiut-ta-iaak-obraty/> дата звернення: 15.03.2026).

23. Кравець Л. О. Еволюція функцій бібліотек в умовах суспільних трансформацій : дис. ... доктора філософії; МОН України, Київський нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2025. 229 с.

24. Красинський О. Д. Трансформація ролі бібліотек у цифровому освітньому середовищі. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2025. Вип. 67. С. 138–153. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.10>.

25. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Бібліотека як соціокультурний публічний простір: трансформаційні зміни. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 4. С. 24–31.

26. Лобузін К. Технології організації знанневих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності: монографія / відп. ред. О. С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 252 с.

27. Лозан А. Ю. Фактор іміджу в корпоративній культурі бібліотек у контексті інформаційної, цифрової та медійної грамотності: стратегія розвитку й довіри. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2025. Вип. 55. С. 27–29. URL: https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/sgv____55.pdf (дата звернення: 15.03.2026).

28. Мар'їна О. Бібліотеки України в цифровому медіапросторі: теоретико-методологічні засади розвитку: дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій: 27.00.03. Харків. держ. акад. культури. Харків, 2018. 513 с.

29. Маранчак М. Перспективи застосування публічними бібліотеками України технологій штучного інтелекту. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2024. № 13. С. 61–71. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307118>

30. Недошитко І., Біловус Л., Валькова Т. Соціальні мережі як рекламний ресурс сучасної бібліотеки. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 1. С. 37–42. DOI: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.1\(318\).37-42](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.1(318).37-42)

31. Онищенко О. Цифровізація – стратегічний шлях розвитку бібліотечної сфери. *Бібліотечний вісник*. 2021. № 4. С. 3–9.

32. Пелешишин А. М., Добровольська В. В., Трач О. Р., Тимовчак-Максимець О. Ю. Особливості інформаційних технологій в бібліотечній справі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2018. № 4. С. 14–21.

33. Ржеуський А., Кунанець Н., Малиновський О. Безкоштовні вебсервіси для створення бібліотечних мультимедійних продуктів: порівняльний аналіз. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 1. С. 17–26.

34. Салата Г. В. Тенденції і розвиток бібліотек у цифровому середовищі. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2022. № 61. С. 30–39. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.061.03>.

35. Салтикова А. А. Дизайн-проект вебсайту бібліотеки як напрям удосконалення невербальної комунікації з користувачем. *Молодий дослідник*. 2024. № 3. С. 89–91. URL: <https://mold.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/43> (дата звернення: 15.03.2026).

36. Салюк Д. В. Роль цифрових сервісів у формуванні іміджу бібліотеки. *Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері: матеріали XI Всеукраїн. наук. студ. конф. (м. Вінниця, 09 квітня 2026 р.)* / ред. кол. Г. П. Лукаш, О. М. Анісімова та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2026. С. 104–106.

37. Соціальний паспорт громади. *Диканська громада*. URL: <https://dykanka-gromada.gov.ua/static-pages/sotsialni-pasport-gromadi> (дата звернення: 08.06.2026).

38. Стронська Н. Майбутнє бібліотеки: головні вектори трансформації. *Вісник Книжкової палати*. 2025. № 4. С. 9–15. DOI: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.4\(345\).9-15](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.4(345).9-15).

39. Таєнчук М. В., Ковалевський Г. Є. Особливості комунікації бібліотеки в епоху цифровізації. *Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2019. Т. 1. № 11. С. 165–170.

40. Технології для розробки сайту: що це, які найпопулярніші та як вибрати. *Choice&IAMP*. URL: <https://iampm.club/ua/blog/tehnologiyi-dlya-rozrobki-sajtu-shho-cze-yaki-najpopulyarnishi-ta-yak-vibrati/> (дата звернення: 20.05.2026).

41. Українські платформи для створення сайтів. *FISH DIGITAL*. URL: <https://www.fishdigital.agency/ukrainian-website-builders> (дата звернення: 15.03.2026).

42. Хрущ С. Інноваційний медіапростір сучасної бібліотеки: аксіологічні орієнтири функціонування. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. № 9. С. 70–78. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.9.2022.259153>.

43. Чумак Є. Електронні бібліотеки як вагомий складник Національного інформаційного простору України. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 5. С. 16–23. DOI: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.5\(322\).16-23](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.5(322).16-23).

44. Чумак Є. Трансформація інформаційних ресурсів публічних бібліотек України в сучасних умовах. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. № 10. С. 36–48. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269445>.

45. Шевченко О.В. Тенденції документно-інформаційної індустрії в інформаційному суспільстві України. *Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття*: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15–17 вересня 2021 р.). Одеса, 2021. С. 21–24.

46. Ярема І. Цифрові комунікації як інструмент інноваційної діяльності публічних бібліотек України. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. № 10. С. 49–59. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269461>.

47. Dykanka Biblioteka. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/@dykanka1> (дата звернення: 25.05.2026).

48. Netlify. URL: <https://www.netlify.com/> (дата звернення: 25.05.2026).

49. The Universal Bibliographic Repertory (RBU). *Mundaneum*. URL: <https://mundaneum.org/en/collections-and-research/our-collections/the-universal-bibliographic-repertory-rbu/> (дата звернення: 25.05.2026).

50. Web Standards. *World Wide Web Consortium*. URL: <https://www.w3.org/standards/> (дата звернення: 25.05.2026).

51. Wix. URL: <https://uk.wix.com/> (дата звернення: 25.05.2026).